महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

स. नं. २७०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग,

पुणे ४११ ०१६

५६ वा वार्षिक अहवाल

(२०१८-१९)

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

५६ वा वार्षिक अहवाल
(२०१८-१९)

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	विषय		पृष्ठ क्र.
१	सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षाचा अहवाल विधान मंडळाला सादर करण्यास झालेल्या विलंबाची कारणे	.....	४
२	सन २०१८-१९ करीता संचालक मंडळाची यादी	.....	६
३	५६ वी स्थगित वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना	.....	८
४	संचालकांचा अहवाल	.....	९
५	लेखापरिक्षकांचा अहवाल	.....	१३
६	ताळेबंद	.....	२८
७	नफा-तोटा पत्रक	.....	२९
८	ताळेबंद आणि नफा- तोटा यांना जोडलेल्या व त्याचा भाग असलेल्या वित्तीय टिपा आणि लेख्यांची महत्वाची धोरणे	.....	५०
९	भारताचे मा. नियंत्रक तथा महालेखा परिक्षक यांचे अभिप्राय (NRC)	.....	५४
१०	सन २०१८-२०१९ या वर्षाचे लेखापरिक्षणातील त्रुटीबाबत महालेखाकार (लेखापरिक्षा II), महाराष्ट्र, नागपुर यांचे पत्र.	.....	५६
११	सन २०१८-२०१९ या वर्षाचे लेखापरिक्षणातील त्रुटीबाबत महामंडळाची कार्यवाही	.....	५८

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षाचा अहवाल विधान मंडळाला सादर करण्यास झालेल्या विलंबाची कारणे :-

- महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ, कंपनी कायदा १९५६ अन्वये नोंदणीकृत असून महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत उपक्रम आहे.
- कंपनी कायदा २०१३ चे कलम ९६ अन्वये महामंडळाच्या दि. ३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षाचे लेखे दिनांक ३० सप्टेंबर, २०१९ पूर्वी वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये स्विकृत करुन घेणे आवश्यक होते.
- महामंडळाचे दिनांक ३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाचे लेख्यांचे वित्तीय तक्ते व ताळेबंद दिनांक ०६-१०-२०२० रोजीच्या परिपत्रकीय ठरावा अन्वये संचालक मंडळाने स्विकृत केले.
- भारताचे नियंत्रक तथा महालेखापरिक्षक, नवी दिल्ली यांचे आदेश क्र. सिए.व्ही / सीओवाय / महाराष्ट्र, एमएचफार्म (१) /७७४ दिनांक २१-०८-२०१८ अन्वये मे. एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस्, सनदी लेखापाल यांची संविधानिक लेखापरिक्षक म्हणून नेमणूक केली. मे. एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस्, सनदी लेखापाल यांनी महामंडळाचे दिनांक ३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाचे लेख्यांचे संविधानिक लेखापरिक्षण करुन दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०२० रोजी प्रमाणित केले.
- कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १४३ (६) (अ) अन्वये महालेखाकार (लेखापरिक्षा II), महाराष्ट्र, नागपुर यांनी महामंडळाच्या ३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय लेख्यांचे पुरवणी लेखापरिक्षण दिनांक **१८-१२-२०२०** रोजी पूर्ण केले.
- कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १४३(६)(बी) अन्वये भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांनी वित्तीय लेख्यांचे पुरवणी लेखापरिक्षणावरील अभिप्राय हे प्रधान महालेखाकार, महाराष्ट्र , नागपूर यांचे दिनांक १२-०३-२०२१ रोजीचे पत्रांन्वये या कार्यालयास दिनांक **१६-०३-२०२१** रोजी प्राप्त झाले.
- **सन २०१८-२०१९ या आर्थिक वर्षाचे लेखे दिनांक २३-०४-२०२१ रोजी झालेल्या सभासदांचे ५६ व्या स्थगित वार्षिक सर्वसाधारण सभे मध्ये स्विकृत करण्यात आले.**
- **त्यानंतर वार्षिक अहवाल छपाई करुन शासनास सादर करण्यात आला.**
- **वरील कारणांमुळे दिनांक ३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या सन २०१८-२०१९ या वर्षाचे लेखे विधान मंडळाला सादर करण्यास विलंब झाला.**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षामध्ये महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाला झालेल्या नफा संबंधीचा तपशील.

सन २०१८-१९ या चालू वर्षात महामंडळाने **शासकीय कर्जावरील व्याज, घसारा, आयकर व मागील वर्षाची समायोजने पूर्व नफा रु. १९,७२.६१ लाख** मिळवला असून **शासकीय कर्जावरील व्याज, घसारा, आयकर व मागील वर्षाची समायोजने नंतर नफा रु. १८,३०.२९ लाख** झाला आहे.

सन २०१८-१९ या वर्षात महाराष्ट्र शेती महामंडळाचे १४ मळयांवर एकूण २३,१७३ एकर क्षेत्रावर संयुक्त शेती योजना राबविण्यात आली आहे.

३१ मार्च २०१८ रोजी संचित तोटा रु. १९४.७३ कोटी इतका होता आणि मागील वर्षाची समायोजने विचारात घेता **३१ मार्च २०१९ रोजी संचित तोटा रु. १७६.४३ कोटी आहे.**

अ- खर्च :-

सन २०१७-१८ व सन २०१८-१९ या वर्षामधील खर्च तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

(रुपये लाखांत)

अ. क्र.	तपशील	२०१७-१८ रुपये	२०१८-१९ रुपये
१	वेतन व मजूरी	६१८.८४	५९७,२९
२	दुरुस्ती व निगा	४.७२	८.५५
३	आस्थापना खर्च	७८.१५	१०६.६६
४	संचालकांचे परिश्रमिक आणि खर्च	२५.६१	२२.८१
५	**व्याज**	**५४२.६६**	**११८.६८**
६	व्यवसायातील व प्रक्रियेतील साठयातील घट	२२४.३१	३७.३५
७	मत्तावरील घसारा	१३.०८	१३.६२
८	आयकरासाठी तरतूद	४७.४७	५१.३५
	एकूण :-	**१५५४.८४**	**९५६.३१**
९	**मागील वर्षाचे संबंधित खर्च**	१२४.८२	०.००
	एकूण	**१६७९.६६**	**९५६.३१**

ब - उत्पन्न :-

सन २०१७-१८ व सन २०१८-१९ या वर्षातील तुलनात्मकदृष्टया महसूली जमा खालीलप्रमाणे आहे -

(रुपये लाखांत)

अ. क्र.	तपशील	२०१७-१८ रुपये	२०१८-१९ रुपये
१	**व्यवहारातून मिळालेले उत्पन्न**		
	अ. संयुक्त शेती पासून	१८,००.४३	२३,१६.६७
	ब. वृक्षशेती व फळे पासून	८.००	११.६६
२.	**इतर उत्पन्न (ठेवीवरील व्याज/वापरमूल्य सह)**	३८,४०.४२	४,१६.९४
३.	**मागील वर्षाचे संबंधित उत्पन्न**	०.००	४१.३३
	एकूण :-	**५६,४८.८५**	**२७,८६.६०**

क	**नफा/(तोटा)**	**३९,६९.१९**	**१८,३०.२९**
ड	**संचित तोटा**	**१९४,७२.८९**	**१७६,४२.६०**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

संचालक मंडळ २०१८-२०१९

१	**मा. ना. श्री. चंद्रकांत (दादा) पाटील** मा. मंत्री (महसूल), महाराष्ट्र राज्य, (दि.०८-०७-२०१६ पासून)	.....	**अध्यक्ष**
२	**मा. ना.श्री. संजय राठोड** मा. राज्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०५-१२-२०१४ पासून)	.....	**उपाध्यक्ष**
३	**मा. श्री. मनुकूमार श्रीवास्तव, भा.प्र.से.** अपर मुख्य सचिव, (महसूल),महाराष्ट्र राज्य. (दि.०६-०१-२०१५ पासून)	.....	**संचालक**
४	**मा. श्री. मनोज सौनिक, भा.प्र.से.** अपर मुख्य सचिव, (वित्त),महाराष्ट्र राज्य. (दि.२३-१०-२०१८ पासून)	.....	**संचालक**
५	**मा. श्री. एस. चोक्कलिंगम, भा.प्र.से.** जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमी अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि.०३-१०-२०१७ पासून)	.....	**संचालक**
६	**मा. डॉ. विजय एन. झाडे, भा.प्र.से.** सहकार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि.२४-०७-२०१७ ते ०२-०९-२०१८) **मा. डॉ.सतीश सोनी, भा.प्र.से.** सहकार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि.२१-०९-२०१८ ते २०-०९-२०१९)	.....	**संचालक**
७	**मा. श्री. संभाजी कडु पाटील, भा.प्र.से.** साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य. (दि.२५-०४-२०१७ ते ३१-१२-२०१८) **मा. श्री. शेखर गायकवाड, भा.प्र.से.** साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०१-०१-२०१९ ते २१-०१-२०२०)	.....	**संचालक**
८	**मा. श्री. सुनिल केंद्रेकर, भा.प्र.से.** कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि. १५-०५-२०१७ ते ३१-०८-२०१७) **मा. श्री. सचिन्द्र प्रताप सिंह, भा.प्र.से.** कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि. ३१-०८-२०१७ ते ०७-०२-२०१९) **मा. श्री. सुहास दिवसे, भा.प्र.से.** कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (दि. ०८-०२-२०१९ ते १३-०७-२०२०)	.....	**संचालक**
९	**मा. श्री. सी. अे. बिराजदार,** सचिव (लाभक्षेत्र विकास) पाटबंधारे, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०१-०६-२०१७ पासून ते ३१-०५-२०१८) **मा. श्री. अे. व्ही. सुर्वे,** (अति.कार्य) सचिव (लाभक्षेत्र विकास) पाटबंधारे, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०१-०६-२०१८पासून ते ३०-११-२०१८) **मा. श्री. राजेंद्र पवार** सचिव (लाभक्षेत्र विकास) पाटबंधारे, महाराष्ट्र राज्य. (दि.०१-१२-२०१८ पासून ते ३१-०७-२०२०)	.....	**संचालक**
१०	**मा.श्री. किरण भालचंद्र कुलकर्णी** मुख्य अभियंता, पाटबंधारे नाशिक (दि.०१-०१-२०१८ ते १३-०१-२०२१) **.**	.....	**संचालक**
११	**मा.श्री. आर. बी. भागडे, भा.प्र.से.** व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित (दि.१२-०९-२०१६ पासून)	.....	**संचालक**

खालील संचालक मंडळाने महामंडळाच्या दिनांक ३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या सन २०१८-१९ या वर्षाचे वित्तीय तक्त्यासह वार्षिक अहवाल आणि ताळेबंद यास दिनांक ०६-१०-२०२० रोजीचे परिपत्रकीय ठरावान्वये संमती दिली.

१	**मा. ना. श्री. बाळासाहेब थोरात** मा. मंत्री (महसूल), महाराष्ट्र राज्य.	.....	**अध्यक्ष**
२	**मा. ना.श्री. अब्दूल सत्तार** मा. राज्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य.	.....	**उपाध्यक्ष**
३	**मा. श्री. नितिन करीर, भा.प्र.से.** अपर मुख्य सचिव, (महसूल),महाराष्ट्र राज्य.	.....	**संचालक**
४	**मा. श्री. मनोज सौनिक, भा.प्र.से.** अपर मुख्य सचिव, (वित्त),महाराष्ट्र राज्य.	.....	**संचालक**
५	**मा. श्री. एस. चोक्कलिंगम, भा.प्र.से.** जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमी अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	.....	**संचालक**
६	**मा. डॉ. अनिल कवडे, भा.प्र.से.** सहकार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	.....	**संचालक**
७	**मा. श्री. शेखर गायकवाड, भा.प्र.से.** साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य.	.....	**संचालक**
८	**मा. श्री. धिरज कुमार, भा.प्र.से.** कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	.....	**संचालक**
९	**मा. श्री. संजय घाणेकर,** सचिव (लाभक्षेत्र विकास) पाटबंधारे, महाराष्ट्र राज्य.	.....	**संचालक**
१०	**मा.श्री. आर. बी. भागडे, भा.प्र.से.** व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित.	.....	**संचालक**
११	**मा. श्रीमती. वर्षा लड्डा- उंटवाल,** मुख्य कार्यकारी (प्रशासन), महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित.	.....	**सचिव**

<u>नोंदलेले कार्यालय :</u>

स.नं. २७०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग, पुणे - ४११ ०१६
फोन नं. २५६५०५५१, २५६५०५५५, २५६५९५५३ फॅक्स नं. २५६५९८४३

<u>लेखापरिक्षक :</u>

एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस
सनदी लेखापाल
६७/२, ४, उबेरॉय हाऊस, कर्वे रोड,
नळस्टॉप, पुणे - ४११ ००४.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

नोंदलेले कार्यालय
स.नं. २७०, भांबुर्डा,
सेनापती बापट मार्ग,
पुणे - ४११ ०१६

क्रमांक : सचिव/१८-१९/५६वी अेजीएम/२०२१ /७४८ दिनांक १८/०३/२०२१

<u>५६ वी स्थगित वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना</u>

या सूचनेद्वारे कळविण्यात येते की, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या सभासदांची स्थगित झालेली ५६ वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा शुक्रवार **दिनांक २३ एप्रिल २०२१ रोजी दुपारी १२.०० वाजता** महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या सर्व्हे नंबर २७०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग, पुणे - ४११ ०१६ येथील व्यवस्थापकीय संचालक यांच्या दालनामध्ये स्थगित झालेले पुढील काममाज पुर्ण करण्यासाठी भरविण्यात येईल.

१. दिनांक ३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षासंबंधीच्या महामंडळाचे वित्तीय तक्ते / निधी ओघ पत्रक, नफा-तोटा पत्रक आणि ताळेबंद तसेच लेखा परिक्षकांचा आणि संचालकांचा अहवाल विचारात घेणे व स्विकृत करणे.

सही/-
(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)
कंपनी सचिव.
महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे
संचालक मंडळाकरीता व त्यांच्यावतीने**.**

स्थळ: पुणे
दिनांक : १८/०३/२०२१

<u>टीप:</u> सभेस उपस्थित राहाणाऱ्या व मतदान करण्याचा हक्क असलेल्या सभसदाला स्वत:ऐवजी उपस्थित राहण्यासाठी प्रतिनिधी नेमण्याचा हक्क आहे. हा प्रतिनिधी सभासद असण्याची आवश्यकता नाही.

प्रति,
महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, २०, भांबुर्डा, सेनापती बापट मार्ग, पुणे ४११ ०१६ चे भागधारक व कंपनी लेखापरिक्षक यांस.

----*----

<u>महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ, पुणे - ४११ ०१६.</u>

(महाराष्ट्र शासनाचा अधिकृत उपक्रम)

संचालकांचा अहवाल २०१८-२०१९

प्रति,
सदस्य यास,

सन २०१८-२०१९ या वर्षातील महामंडळाच्या कामकाजाबद्दलचा हा ५६ वा वार्षिक अहवाल सादर करताना आपल्या संचालकांना अतिशय आनंद होत आहे. या अहवालासोबत या कालावधी करीता लेखा परिक्षकांचा अहवाल व भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांची विवरण पत्रेही सादर करण्यात आली आहेत.

२. वार्षिक सर्वसाधारण सभा.

महामंडळाच्या ३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या सन २०१८-२०१९ या वर्षाचे लेख्यांचे तक्ते/ निधी ओघ पत्रक, नफा - तोटा पत्रक व ताळेबंद त्यावरिल लेखापरिक्षकांचा अहवाल व भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या अभिप्रायासह दिनांक ३०/९/२०१९ रोजी किंवा त्यापुर्वी वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये स्विकृतीसाठी सादर करणे आवश्यक आहे.

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांचे कार्यालय नवी दिल्ली यांनी त्यांचेकडील पत्र दिनांक २१-०८-२०१८ द्वारे सन २०१८-२०१९ या वर्षाचे लेखे तपासणीसाठी **मे. एम. एस. गोडबोले ॲण्ड असोसिएटस, सनदी लेखापाल, पुणे** यांची लेखापरिक्षक म्हणून नेमणुकीचा आदेश काढला आहे.

सन २०१८-२०१९ या वर्षाचे लेखा परिक्षण झालेले लेखे भागधारकांच्या स्विकृतीसाठी सादर केले आहेत.

३. भाग भांडवल

महामंडळाचे अधिकृत भाग भांडवल चालू वर्षी (३१ मार्च २०१९ अखेर) रु. ३ कोटी इतके राहीले आणि अभिदत्त व भरणा केलेले भांडवल रु. २.७५ कोटी इतके राहिले.

<u>वित्तीय परिणाम</u>

		२०१८-२०१९ **(रुपये लाखात)**	२०१७-२०१८ **(रुपये लाखात))**
१	संयुक्त शेती पासून मिळालेला निधी	**२३,१६.६७**	**१८,००.४३**
२	वृक्ष शेती आणि फलोद्यान पासून मिळालेला निधी	**११.६६**	**८.००**
३	इतर जमा	**४१,६९.४२**	**३८,४०.४२**
४	घसारा, व्याज, कर तरतूदी व मागील वर्षाचे खर्चापूर्वी येणारा स्थूल नफा / (तोटा)	**१९,७२.६१**	**४६,९७.२२**
५	घसारा, व्याज, कर तरतूदी व मागील वर्षाचे खर्चानंतर येणारा नफा	**१८,३०.२९**	**३९,६९.१९**
६	सुचविलेला लाभांश	**०.००**	**०.००**
७	वर्ग केलेली निव्वळ शिल्लक	**(-)१७६,४२.६०**	**(-)१९४७२.८९**
८	गुंतविलेले भांडवल	**(-) ३९,३५.८२**	**(-) ५८७५.९५**
९	अभिदत्त भरणा केलेले भांडवल	**२,७५.००**	**२,७५.००**
१०	निव्वळ मूल्य	**(-) १७३,६७.५९**	**(-) १९१९७.८८**

४. बोनस

महामंडळाने सन २०१८-२०१९ या वर्षामधील लेख्यांमध्ये ८.३३% बोनसच्या रकमेची तरतुद केलेली आहे.

५. पीक योजना

सन २०१८-२०१९ मध्ये महामंडळाने संयुक्त शेती पीक योजनेनुसार एकुण २३,१७३ एकर क्षेत्रावर संयुक्त शेती राबविलेली आहे आणि त्यापासून महामंडळास रक्कम रुपये २३,१६.६७ लाख उत्पन मिळाले आहे.

६. कर्मचारी वर्ग आणि औद्योगिक संबंध

अहवाल वर्षी (३१ मार्च २०१९ अखेर) महामंडळामध्ये ६१ कायम कर्मचारी, ४ शासन प्रतिनियुक्ती अधिकारी तसेच बाहृय एजन्सीमार्फत घेतलेले कर्मचारी, सुरक्षा वॉचमन व महामंडळाचे सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी एकुण ८८ आणि ७९ नैमित्तिक कर्मचारी कार्यरत होते.

व्यवस्थापन व कामगार यांच्यातील सर्वसाधारण संबंध सलोख्याचे राहिले. काही मळयावरील कामगारांनी किरकोळ स्वरुपाचे आंदोलनाचा मार्ग स्विकारला परंतु अशी आंदोलने फार थोडी होती.

७. संचालक मंडळाच्या बैठका

अहवाल वर्षी संचालक मंडळाची दिनांक २७-०२-२०१९ रोजी एक बैठक झाली.

८. संचालकांची जबाबदारी

कंपनी कायदा २०१३ मधील तरतुदीस अनुसरुन कंपनीचे अधिकारी यांनी दिलेल्या माहितीच्या आधारावर संचालक मंडळ त्यांची जबाबदारी सादर करीत आहे :-

अ) वार्षिक लेखे हे लेख्यांचे नियमानुसार तयार केलेले असुन त्यामध्ये तफावत नाही.

ब) संविधानी लेखापरिक्षक यांचे सल्ल्यानुसार लेख्यांची धोरणे विचारात घेतलेली असून कायमपणे वापरलेली आहेत. घेतलेले निर्णय आणि इतर बाबी योग्य असून आर्थिक वर्ष अखेरीचे म्हणजेच दिनांक ३१ मार्च २०१९ अखेरचे कंपनीचे कामकाज आणि नफा-तोटा पत्र सत्य आणि योग्य दर्शवितात.

क) कंपनीचे मालमत्तेची सुरक्षितता आणि इतर अनियमितता, फसवणूक निदर्शनास येऊन त्यास प्रतिबंध होईल अशा पध्दतीने कंपनी कायदा २०१३ चे तरतुदीस अनुसरुन लेख्यांच्या नोंदी ठेवलेल्या आहेत. त्याबाबत त्यांचे मतानुसार त्यांनी योग्य आणि पुरेशी काळजी घेतली आहे.

ड) कंपनीचे कामकाज चालू राहील या तत्वावर वार्षिक लेखे तयार केलेले आहेत.

इ) सर्व कायदेशीर बाबींची पूर्तता होईल अशी योग्य नियंत्रण पध्दत राबविली असुन सदर नियंत्रण पुरेसे व प्रभावी आहे.

९. कृतज्ञता :

अहवाल वर्षी महामंडळाच्या कर्मचा-यांनी केलेल्या चांगल्या कामगिरीबद्दल संचालक समाधान व्यक्त करीत आहेत. महामंडळाच्या कामकाजाच्या संदर्भात राज्य शासनाच्या विविध विभागांनी दाखविलेल्या सहकार्याबद्दल संचालक कृतज्ञ आहेत. महालेखाकार (वाणिज्यिक लेखापरिक्षण) मुंबई आणि संविधानिक लेखा परिक्षक मे. एम. एस. गोडबोले ॲण्ड असोसिएटस, सनदी लेखापाल, पुणे यांनी महामंडळास वेळोवेळी दिलेल्या बहुमोल सहकार्याबद्दल महामंडळ त्यांचे आभारी आहे.

संचालक मंडळाकरीता व त्यांच्यावतीने.

सही
अध्यक्ष.

परिशिष्ट

कंपनी कायदा १९५६ मधील कलम २१७ (२ अ) अन्वये आवश्यक तक्ता.

सन २०१८-२०१९ या वित्तीय वर्षात आर्थिक मोबदला रुपये ६० लाख किंवा अधिक असणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची यादी

निरंक

-----*-----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे - ४११०१६

३१ मार्च २०१९ ला असल्याप्रमाणे ताळेबंद

आणि

३१ मार्च २०१९ ला संपलेल्या वर्षाचा नफा तोटा लेखा

सोबत

वित्तीय टिपा ३१ मार्च २०१९ ला असलेल्या
लेख्यांना जोडलेल्या व त्याचा भाग असलेल्या

आणि

लेखापरिक्षकांचा अहवाल

एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस
सनदी लेखापाल
कार्यालय नं. ६७/२, ४, उबेरॉय हाऊस,
नळस्टॉप, कर्वे रोड, पुणे - ४११ ००४.
दूरध्वनी नं. ०२०-२५४३३५४०/२५४२१६५७
ई-मेल -mgodbole1961@gmsil.com

लेखापरिक्षकाचा स्वत:चा अहवाल.

प्रति,

सभासद, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित

वित्तीय तक्त्यांवरील अहवाल:

आम्ही महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, ("कंपनी") यांचे ३१ मार्च २०१९ रोजीचे ताळेबंद आणि ३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा पत्रकाची तक्ते आणि सारांशातील लेख्यांची महत्वपुर्ण धोरणे व स्पष्ट करणारी इतर माहिती यांचे लेखा परिक्षण केलेले आहे.

आर्थिक तक्त्यांबाबतची व्यवस्थापनाची जबाबदारी :

कंपनी कायदा, २०१३ ("द ॲक्ट") चे कलम १३४ (५) मध्ये नमूद केलेप्रमाणे सदर वित्तीय तक्ते हे आर्थिक आढावा, आर्थिक परिस्थीती बाबत सत्यता आणि योग्यता दर्शविणारी तक्ते आणि भारतामध्ये सर्वसाधारण स्विकारलेली लेख्यांची तत्वे यासह कायदा मधील कलम १३३ मधील कंपनीज (अकौंटस्) नियम, २०१४ मधील नियम ७ च्या नूसार कंपनीचा रोखीचा प्रवाह तक्ता तयार करण्याची जबाबदारी ही कंपनीच्या व्यवस्थापनाची आणि संचालक मंडळाची आहे. याशिवाय या जबाबदारीमध्ये कायद्यातील तरतुदीस अनुसरुन कंपनीची मालमत्ता सुरक्षीत असणे करीता आवश्यक तेवढा लेख्यांचा तपशील ठेवणे आणि इतर अनियमितता आणि अफरातफर नजरेस येईल आणि त्याला आळा बसेल अशी लेख्यांची यथायोग्य धोरणे अवलंबीणे जेणे करुन परिणामी निर्णय आणि प्रमाणितता हि योग्य, भक्कम आणि चाकोरीत असतील. तसेच लेख्यांची माहिती हि अचूक आणि परिपूर्ण खात्रीशीर परिणामकारक असणे करीता अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणाची अंमलबजावणी आणि पुर्तता करणेची जेणे करुन संबंधीत आर्थिक तक्ते तयार करुन सादर केलेली हि अफरातफर किंवा चुकीमुळे अयोग्य दाखविली जात नाहीत ना तसेच खरे आणि योग्य दाखविले जातात याचाही समावेश होतो.

लेखापरिक्षकांची जबाबदारी :

ज्या आर्थिक तक्त्यांचे आधारावर आमचे लेखापरिक्षण आहे त्यावर आमचे मत दर्शविणे हि आमची जबाबदारी आहे.

भारताची कायद्यातील तरतूदी आणि त्यामधील नियमानुसार लेखापरिक्षण अहवालात समाविष्ट करावयाचे आवश्यक असणाऱ्या बाबी, लेख्यांची आणि लेखापरिक्षणाची प्रमाणिकरण, कायद्यातील तरतुदी इत्यादि या विचारांत घेतलेल्या आहेत. आम्ही नितीशास्त्राची पूर्तता करुन आर्थिक तक्ते हे अवाजवी चुकीचे दर्शवित नाहीत याची पुरेशी खात्री लेखापरिक्षणातून मिळणेकरीता, त्यानुसार नियोजन करुन लेखापरिक्षण करुन लेखापरिक्षण करावे अशी अपेक्षा या प्रमाणीकरणाची असुन त्यानुसार आम्ही कायद्यातील कलम १४३ (१०) मध्ये नमुद केलेल्या लेखापरिक्षणाची प्रमाणिकरण यास अनुसरुन लेखापरिक्षण केले आहे.

आर्थिक तक्त्यातील रक्कम आणि प्रगटीकरण बाबतचे पुरावे मिळविता येतील अशी पध्दत लेखापरिक्षणात अंतर्भूत करण्यात आली आहे. लेखापरिक्षणाची निवड केलेली पध्दत हि लेखापरिक्षकांचे निर्णय तसेच फसवणूक किंवा चूक यामुळे आर्थिक तक्ते चुकीचे विधान दर्शवित नाहीत ना या बाबतची वस्तुस्थिती पडताळणीतले धोरणे विचारात घेऊन त्यावर आधारलेली आहे.

वित्तीय तक्ते तयार करतांना आणि त्याची सत्यता दर्शवितांना यासंबंधी कंपनीचे असलेले अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण पध्दत व पडताळणीतील धोके विचारात घेऊन त्यानुसार लेखापरिक्षणाची पध्दत व आखणी केली असून जेणे करुन त्या परिस्थितीत ती योग्यच आहे. कंपनीच्या संचालकांनी वापरलेली लेख्यांची धोरणे ही उचित असलेबाबतचे मुल्यमापन आणि तयार केलेले लेखेबाबतची योग्यता तसेच एकंदरीत वित्तीय तक्त्यांचे सादरीकरण बाबतचे मुल्यमापण याचा लेखापरिक्षणात समावेश केलेला आहे.

लेखापरिक्षणात आम्हास मिळालेले वित्तीय तक्त्यांवर आमचे मत दर्शविणेस पुरेसे आणि उचित आहेत यावर आमचा विश्वास आहे.

उचित मत बाबतचे आधार :

१. रोखीचा प्रवाह तक्ता कंपनीने तयार केला आहे. तथापि लेख्यांचे प्रमाणीकरण ३ मधील आवश्यकतेनूसार काही बाबींची कमतरता असल्याने भरवसा ठेवता येणार नाही.

२. महामंडळाने लेख्यांची नोंदबुक हस्तलिखीत ठेवलेली आहेत. त्यामुळे संगणकीय लेखे उपलब्ध झाली नाहीत म्हणून काही प्रमाणात कपात पध्दत, आवश्यक लेख्यांची समायोजने निश्चिती, विशीष्ट मुलभूत बाबींचे ताळमेळाचे संकलन, काही खर्च व उत्पन्नाचे लेखे या बाबींवर अंतर्गत नियंत्रणाचा प्रभाव निश्चित सांगता येत नाही.

३. अनुसूची क्र. ३ क मध्ये दर्शविलेली माल खरेदी करीता किरकोळ धनको, मत्ता खरेदी करीता किरकोळ धनको, इतर अनामत आणि इतर किरकोळ धनको अनुक्रमे रु. ४५,३०,७९०/-, रु. १,०२,०३,३१०/-, रू. १७,४६,२१,०६४/- आणि रु. ६,३२,७७,५७६/- याबाबत रुजूवात केलेली नाही.

४. तरीही कंपनीने दिर्घ मुदतीचे दायित्व मध्ये दाखविलेली आहेत. त्यामुळे या बाबींचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम निश्चित करता येऊ शकत नाही.

५. अनुसूची क्र. ४ ड मध्ये कृषी आयकर रक्कम रु. ३,२८,१६,४९८/- ची तरतूद दिसत असून ती सन १९८३-१९८४ पेक्षाही जास्त वर्षापासून पुस्तकात दिसत आहे. परंतू सदर रक्कम ही शासनास दिली नाही आणि त्याबाबत रुजूवात करून दायित्वाची खात्रीपण केली नाही. जर त्यावर काही व्याज किंवा दंड असल्यास त्या विचारात न घेता सदर दायित्व पूर्वीप्रमाणेच पुढे चालू ठेवली आहे.

६. रक्कम अनुसूची क्र. ४ ड मधील सेवाउपदानाची तरतूद रु. २,६५,६९,६२८/-, ही व्यवस्थापनाने योग्य आधारावर अंदाजित केलेली आहे. तथापि सदर तरतूद ही विमागणक शास्त्रावर आधारित नाही म्हणून लेख्यांचे प्रमाणीकरण १५- कर्मचारी कल्याण नूसार केलेली नाही. सदर रक्कम ही अहवाल दिनांकापासून १२ महिन्यात अदा होईल असे अपेक्षित नाही तरीसुद्धा त्याचे चालू दायित्व मध्ये वर्गीकरण केले आहे.

७. खालील मुद्दे पाहता लेख्यामधील स्थिर मत्तांचे मुल्यांकन हे लेख्यांचे प्रमाणीकरण १० नूसार केलेले नाही.
अ) अपूरे ठेवलेल्या नोंदी आणि प्रत्यक्ष तपासणी :

१. कंपनीने जमीनीसह स्थिर मत्ता बाबतच्या नोंदी हया त्याबाबतची संख्यात्मक तपशिलासह सविस्तर तपशील आणि सध्याची जागा तसेच चालू स्थिती बाबतचा तपशिल पुरेसा ठेवलेला नसून पुर्ण तपशिल दर्शवित नाहीत. याबाबत व्यवस्थापनाने आम्हास सांगितले की, स्थिर मत्ता रजिस्टर तयार केलेले आहे. परंतू ते बरेच कालावधी पासून आद्ययावत केलेले नाही.

२. मागील नऊ वर्षापेक्षा जास्त कालावधीत स्थिर मत्तांची प्रत्यक्ष तपासणी केलेली नाही. म्हणून स्थिर मत्तांची प्रत्यक्ष तपासणीचा कालांतर बाबतची योग्यता ही अपूरी आहे.

३. सक्तीने संपादन केलेली जमिनीचे शासनाकडून निवाडा (अवार्ड) प्राप्त न झाल्याने त्याची समायोजने लेख्यांमध्ये प्रलंबित आहे आणि संपादनातून मिळालेली रक्कम इतर किरकोळ ऋणको या शिर्षकाखाली दर्शविलेली आहे. (अनुसूची क्र. ३ क मधील मूद्दा क्र ७ बाबत टिप क्र. क पहा)

ब) वादग्रस्त मत्ता :

१. व्यवस्थापनाने दिलेल्या खुलाशानुसार अनुसुची क्र. ५ टिप ब मध्ये नमुद केलेल्या मत्तांचे मुल्यांकन हे सन १९६३-६५ मध्ये शासनाने केले होते. परंतु तेव्हापासून ते वादग्रस्त आहेत.

२. कंपनीने अनुसुची क्र. ५ टिप ब मध्ये नमुद केलेप्रमाणे विशिष्ट मत्तांचा भांडवलात समाविष्ट न करता त्यावर घसारा रू. ५४,९०६/- ची तरतुद केली आहे, व्यवस्थापनाने दिलेल्या खुलाशानुसार महाराष्ट्र शासनाने सदर मत्तांचे मुल्यांकन रक्कम रु. ३५,२६,२१७/- केलेले असून सन १९६३-६५ पासून वादग्रस्त आहेत आणि ज्या साखर कारखान्यांकडून मत्ता संपादित केल्या होत्या ते महाराष्ट्र शासनाने केलेले मत्तांचे मुल्यांकन यास सहमत झाले नाहीत त्यामुळे त्यांनी विक्रीचा अंतिम व्यवहार पुर्ण केला नाही. तसेच या मत्तांचे हक्काबाबतची पडताळणी प्रलंबित आहे.

३. आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणास अनुसरून कंपनीने रक्कम रु. ३५,२६,२१७/- कोटी पैकी रु. ३१,९९,५३७/- अग्रिम दिला आहे. शिल्लक रक्कम ही कंपनीकडून दिलेली नाही आणि कंपनी देणे किंवा दायित्व म्हणून अभिस्विकृत केलेले नाही.

४. त्याचप्रमाणे बेलापूर फार्म बाबत - कंपनीने बेलापूर शुगर आणि अलाईड इंडस्ट्रिज लि. यांची मत्ता संपादित केली असून सदर मत्तांचे किंमतीबाबत वाद आहेत. बेलापूर शुगर आणि अलाईड इंडस्ट्रिज लि. नी सदर मत्तां ची किंमत रु. २७,७२,७३४.५०/- (की जी एमएसएफसीएल ने अदा करावयाची) केली आहे. तसेच एमएसएफ -सीएल नी या मत्तांची किंमत रु. १३,७७,५२०.३३/- केली असून हि बाब वादात आहे.

एमएसएफसीएल ने रक्कम रु. १३,७७,५२०.३३/- या मत्ता पोटी अग्रिम दिलेला दर्शविला आहे. (अनुसूची क्र. ६ चालू भांडवली कामे रु. ५३,४०,८५४/-) आणि रु. १३,९५,२१३.६७/- हि अल्प मुदतीची कर्ज व आगाऊ रक्कमा {अनुसूची क्र. १२ (ब) उचित न समजलेले रु. २,११,२१,६८५/-} मध्ये दर्शविली आहे. सदर मत्ता वापरात असून त्याचे फायदे घेत आहेत, तरी त्या ताळेबंद यात मत्ता म्हणून दर्शविलेल्या नाहीत.

क) प्रलंबीत वादग्रस्त बाबींबाबत अनिश्चितता

१. आम्ही आणखी अशाच रक्कमेबाबत उल्लेख करतो की व्यथित इंपिरिअल इरिगेशनचे मालक यांनी न्यायालयात दाखल केलेल्या कोर्ट केस प्रकरणी कंपनीने रु. ८०,३०,०००/- कोर्टामध्ये जमा केले असून कंपनीने सदर रक्कम अनुसूची क्र. १२ मुद्दा क्र. १ अ - कर्ज आणि आगाऊ (उचित समजलेले) दर्शविलेले आहे.

२. तसेच आम्ही आपल्या निदर्शनास आणू इच्छितो की सेवा उपदानासंदर्भात कामगार संघटनेने दाखल केलेल्या वादग्रस्त प्रकरणात महामंडळाने रु. २,२६,९८,५००/- कोर्टात जमा केलेले आहे. कंपनीने सदर रक्कम अनुसूची क्र. १२ मुद्दा क्र. ३ टिप क्र. 'इ' - अल्प मुदतीची कर्ज आणि आगाऊ रकमा (सुरक्षा ठेव म्हणून) दर्शविलेले आहे.

३. आमचे मते कंपनीकडून जमीन संपादन पध्दती, मुल्यांकने आणि जमीन संपादनातील वाद याबाबत अधिक प्रगटन आणि स्पष्टता असण्याची आवश्यकता आहे. तसेच द्रव्यानिधी/जमीन वाटप पध्दत हि न्यायालयीन वाद संपुष्टात आलेनंतर करावी.

४. कंपनीवर असलेल्या सर्व न्यायालयीन प्रकरणांबाबत कायदेशीर मत आम्हास मिळाले नाही.आणि म्हणून आम्हास कंपनीवर असलेल्या न्यायालयीन प्रकरणाची सद्य स्थितीची पडताळणी करणे शक्य झाले नाही आणि या न्यायालयीन प्रकरणाचा एकंदरीत कंपनीचे वित्तीय तक्त्यांवर होणाऱ्या परिणाम बाबत आम्ही अभिप्राय देऊ शकत नाही.

ड) शासनाने संपादित केलेली जमीन

१. शासनाने सुमारे १४८० एकर जमीन शासनाच्या प्राधिकारांत संपादित केल्या आहेत असे अनुसूची क्र. ३ टिप (क) आणि अनुसूची क्र. ५ टिप (इ) मध्ये नमूद केले आहे. दि. ३१.०३.२०१९ अखेर एकूण नुकसान भरपाई रक्कम रु. ४१६.८३ लाख मिळाली आहे. सदर जमीनीचा कायदेशीर हक्क महामंडळाकडे असून त्यांचे अंतिम निवाडा (ॲवॉर्ड) अद्यापही झालेला नाही म्हणून सदर रक्कम ही चालू नसलेली दायित्व मध्ये "इतर किरकोळ धनको" या लेखाशिर्षाखाली दर्शविली आहेत. कंपनीने त्याचे बरोबर संबंधित मत्ता एकूण मत्तांमधून काढून टाकल्या नाहीत. जरी कंपनीचे या जमीनीवर नियंत्रण राहिलेले नाही आणि प्रत्यक्ष शासनाने संपादित केलेल्या आहेत तरी कंपनी सदर जमीन स्थिर मत्तांमध्ये अव्यहातपणे दर्शवित आहे हे आमचे मते चूकीचे आहे.

२. त्यामुळे शासनाने सक्तीने संपादित केलेल्या वरील जमीन बाबतचे लेखांकन करताना नफा/तोटा काढला नाही आणि त्यांचे लेखांकन पण केले नाही**.**

इ) खंडकऱ्यांना जमीन वाटप

१. अनुसूची क्र. ५ टिप (इ) मध्ये दर्शविलेनुसार सुमारे १४२६१ एकर जमीन खंडकऱ्यांना वाटप केले आहे. सध्या आणखी लॉट मध्ये २३८०९ एकर जमीन वाटप केली आहे. तथापि अनुसूची क्र.५ टिप (ग) नुसार वाटप प्रक्रियेत किती जमीन वाटप होईल हे वाटप प्रक्रिया संपूर्ण झालेनंतरच उपलब्ध होईल. म्हणजेच या वाटप पध्दतीने पुढील वाटपाकरिता आणखीन अजून किती जमीन लागणार आहे आणि कंपनीकडे किती शिल्लक राहिल हे निश्चित करता येत नाही.

फ) खंडकऱ्यांना जमीनी परत केले बाबतचे सविस्तर आणि योग्य कागदोपत्री पुरावा आमचे पडताळणी करीता उपलब्ध करुन दिले नाहीत. तथापि जमीन वाटप पध्दतीत अनियमितता झाली नसलेबाबत व्यवस्थापनाने दर्शीत केले आहे.

ग) कंपनीचे एकूण जमीन क्षेत्र ८२,२३१ एकर पैकी १,४१८ एकर जमीनीवर अतिक्रमण असलेबाबत तसेच त्या संबंधी सुमारे ४०४ एकर बाबत न्यायालयात प्रलंबित आहे अशी माहिती मिळाली. हि वस्तूस्थिती यापूर्वीच्या वित्तीय तक्त्यात व्यवस्थापनाने दर्शवून सुध्दा चालू लेखापरिक्षणात वित्तीय तक्त्यांमध्ये दर्शविलेली नाही. यामध्ये आकस्मित निधि किती मर्यादेपर्यंत अंतर्भूत होऊ शकेल हे निश्चित करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत. तसेच अतिक्रमण जमीन परत घेणे करीता घेतलेल्या प्रयत्नांची माहिती आम्हास दिली नसल्याने आम्ही या प्रक्रियेत काही त्रुटी आहेत अथवा नाहीत याबाबतचे अभिप्राय देणेस असमर्थ आहोत.
कंपनीने हानी पोहोचविणारी बाबत तरतूद केलेली नाही तथापि लेख्यांचे प्रमाणिकरण २८ प्रमाणे अशी तरतूद लेखे पुस्तकात करणेची आवश्यकता आहे.

८. खंडकऱ्यांना जमीन वाटपाबाबतची संपूर्ण पध्दत किंवा त्याबाबतची कायदेशीर बाबींची पुर्तता आम्ही तपासलेली नाही

९. अनुसूची क्र. ७ मध्ये चालू नसलेली गुंतवणूक यामध्ये बहुतांश यादीत नसलेले इक्विटी भाग आहेत की ज्यांचे बाजारात सक्रिय असलेले अस्तित्व नाही. म्हणून त्यांचे योग्य मुल्य लगेच उपलब्ध होवू शकत नाही. गुंतवणूकीच्या मुल्यात घट होते यास व्यवस्थापन सहमत आहे. तथापि मुल्यामधील घट ही तात्पुरती स्वरूपाची असते म्हणून या गुंतवणूकी मधील घट बाबत तरतूद केली नाही असे मत आहे.

१०. अनुसूची क्र. ७ मधील टिप क्र. ७ पहावी - लेखापरिक्षण वर्षात कोपरगाव स.सा.का.लि. कडून येणे असलेली थकित व्याजाच्या रकमेच्या बदल्यात महामंडळास कारखान्याचे भाग दिले आहेत. या तारखेपर्यंत प्रत्यक्ष स्वरुपात भाग प्रमाणपत्र कंपनीकडे उपलब्ध नाहीत. तसेच या व्यवहारातील उत्पन्नाची रक्कम वर्ग करणेबाबतची कागदपत्रे अथवा त्याबाबतची मान्यता कंपनीकडून मिळाली नाहीत.

११. कंपनीने अनुसूची ९ आणि अनुसूची १५ वस्तूसुची मध्ये वृक्ष शेती आणि फलोद्यान म्हणून दर्शविली असून अनेक ठिकाणी आहे. त्यामध्ये रु. ७४,२६,५५७/- रकमेचा उभे पिक म्हणून समाविष्ट आहे. तथापि आमचे मते

त्याचे मुल्यांकन करणेकरिता कंपनीने स्विकारलेले लेख्यांचे धोरण आणि पद्धत ही लेख्यांचे प्रमाणीकरण-२ बरोबर जूळत नाही कारण -

१. व्यवस्थापनाने वस्तुसूची ची प्रत्यक्ष पडताळणी केलेली नाही. तसेच संख्यात्मक रेकॉर्ड आणि त्याचे मुल्यांकन आम्हाला उपलब्ध करुन दिले नाही. व्यवस्थापनाने कंपनीचे आकारमान आणि व्यवसायाचे स्वरूपास अनुसरुन वस्तूसूची ची प्रत्यक्ष पडताळणीकरीता अनुसरुन केलेली पध्दत अपूरी असलेबाबत आमचे मत आहे.

२. वृक्षशेती आणि फलोद्यान यांचे सुरवातीचे शिलकीचे मुल्यांकन हे सुरुवातीपासून झालेला एकूण खर्च असून अखेरील शिलकीचे मुल्यांकन काढताना सुरुवातीचे शिलकीमधून चालू वर्षातील वृक्षशेती विक्री किंमत कमी करुन काढलेली आहे. आमचे मते कंपनीने वापरलेले सदर लेख्यांचे धोरण उचित नाही.

१२. ताळेबंदात (अनुसूची १० नूसार) दर्शविलेली व्यापारी येणी/इतर येणी (रु. ४२,११,१४,५८५/-) यामध्ये येण्याचा मोठा भाग हा तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधीचा असून न्याय प्रविष्ट आहेत. त्याबाबत कंपनीने रुजूवात केलेली नाही. या शिल्लकी येणे रक्कमांची ताळमेळ केलेला नाही. त्याचा ताळमेळ केलेला नसल्याने तसेच विशेषत: त्या येणे रक्कमा दिर्घ कालावधीच्या असल्याने त्याचा परिणाम निश्चित करता येणे शक्य नाही. शिल्लकी येणे रकमांची वसूली करणेसाठी कोणतेही न्यायालयीन कार्यवाही केलेली नाही.

१३. या वर्षात कंपनीला अनेक ऋणकोकडून बँक खातेत रक्कम रु. ३३,२४४/- बँक हस्तांतरणाने जमा झालेली असून ती येणी कोणाकडून मिळाली याची कंपनीस माहिती नाही. म्हणून ती रक्कम अन ट्रेसेबल खातेत दर्शवून अनुसूची ३ (क) मुद्या क्र. ३ मध्ये सुरक्षा ठेव म्हणून दर्शविली आहे. ३१ मार्च २०१९ रोजी अखेरची शिल्लक रु. ३,८३,२४४/- आहे. तथापि, सदर रक्कम ही चालू येणे ची मिळाली असून ती सुरक्षा ठेव स्वरुपाची जमा नाही. सदर विषय काळजी घेऊन योग्य पध्दतीने हाताळणेची कंपनीने काळजी घेतली पाहिजे.

१४. अल्प मुदतीची कर्जे आणि अग्रिम (अनुसूची १२) मध्ये कंत्राटदार विरुध्द दावा करणे करीता कंपनीने रु. ८०,३०,०००/- न्यायालयात जमा केली आहे. जर कंपनीने दावा जिंकला तर सदर रक्कम वसूल होऊ शकणारी असुनही कंपनीने त्याचे वर्गीकरण हे प्रतिभूत अग्रिम म्हणून केले आहे.

१५. तसेच अनुसूची १२ मध्ये दर्शविलेली अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम बाबतही कोणत्याही पार्टी/ ऋणकोकडून रुजूवात केलेली नाही.

१६. अनुसूची १२ मध्ये दर्शविलेली अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम मध्ये रक्कम रुपये १,०४,९०,७५४/- एकवर्षा पेक्षा अधिक व तीन वर्षापेक्षा कमी आणि रु. १,९७,५३,४२९/- तीन वर्षापेक्षा जास्ती कालावधीची येणे आहेत. तरीही व्यवस्थापनाचे मते सन १९-२० या आर्थिक वर्षात वसूल होतील म्हणून ते अल्प मुदतीचे आहेत.

१७. तसेच अनुसूची क्र. १०, व्यापारी येणे मध्ये सहा महिन्यापेक्षा जास्त परंतू तीन वर्षा पेक्षा कमी रु. ४,१४,४८,६३४/- येणी असून तीन वर्षापेक्षा जास्त असलेली येणी रु. ३६,४७,८७,८५३/- आहेत. तथापि, व्यवस्थापनाचे मते सदर येणे सन १९-२० या आर्थिक वर्षात वसूल होतील म्हणून ती अल्पमुदतीची आहेत. मागील आर्थिक वर्षाशी तुलना करता तीन वर्षापेक्षा जास्त असलेली येणे रकमेत वाढ झालेली आहे. रक्कम रु. ३६,४७,८७,८५३/- मध्ये समावेश असलेली रु. १३९.५० लाख रकमे संदर्भात कंपनीने वसूलीसाठी कोणताही न्यायालयीन कार्यवाही केलेली नाही. याचा विचार करुन आणि मिळालेल्या माहितीच्या आधारावर, तीन वर्षापेक्षा जास्त असलेली येणे रक्कम चालू नसलेली मत्ता या लेखाशिर्षाखाली वित्तीय तक्त्यात वर्गीकरण करणे आवश्यक आहे.

१८. कंपनीने दोन्ही (अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम आणि व्यापारी येणे) बाबतचे वसूली साठी अमलात आणलेल्या पध्दतीबाबत आम्हाला माहित नाही. म्हणून ते प्रतिभूत आहेत यावर आम्ही अभिप्राय देऊ शकत नाही. कंपनीने स्वत:च अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम रु. ५,९६,३८३/- आणि व्यापारी येणी रु. १०,१३,५६,९७७/- शंकास्पद असलेचे वर्गीकरण केले आहे.

१९. आम्हास असे सांगण्यात आले कि किरकोळ ऋणकोकडून सहा महिने पेक्षा जास्त कालावधीचे येणे रक्कम रु. २९,१९,५६,३०४/- ही अनुसूची क्र. १० मध्ये समाविष्ट असून सदर रक्कम ही, ऊसाची येणे उशीराने मिळालेल्या रकमेवरील व्याजाची आहे. सदर रकमा न्यायप्रविष्ट असल्याने रक्कम वसूल होऊ शकेल. म्हणून व्यवस्थापनाचे मते, संचित व्याज येणे रक्कम ताळेबंदामध्ये मत्ता म्हणून दर्शविली आहे. त्याचबरोबर न्यायप्रविष्ट रक्कमा वसुल झाल्याशिवाय पुढील व्याजाची खात्री नसल्याने व्याज उत्पन्न दाखविणे योग्य नसलेबाबत, व्यवस्थापनाचा दृष्टीकोन आहे.

२०. अनुसूची ५ मध्ये दर्शविलेली दृश्य मत्तावरील घसारा रक्कम ही एस एल एम (सरळ) पध्दतीने काढलेली आहे. तथापि सदर घसारा रक्कम ही कंपनी कायदा २०१३ अनुसूची २ मधील भाग क मधील घसाराचे दरा नूसार नाही. यामधील अनेक मत्तांचे वापरण्याजोगे आयुष्य हे आयुष्यमाना पेक्षाही जास्तीचे आहेत. आमचे मते जर कंपनीला जे विशिष्ट नमुद केलेल्या वापरण्याजोगे आयुष्यमान बाबतची वेगळी पध्दत वापरावी असे वाटत असेल तर तज्ञ सल्लागार यांचे आधारावर याबाबत समर्थन देणेची आवश्यकता आहे. तथापि त्याप्रमाणे केलेली नाही.

२१. आयकर कायदा १९६१ आणि कंपनी कायदा २०१३ यामध्ये घसारा बाबत काळाचा (टायमिंग) फरक असल्याने लेख्यांचे प्रमाणिकरण - २२ नूसार उत्पन्ना वरील करांचे लेखांकन करताना मत्ता किंवा दायित्व म्हणून स्थगित कर असायला पाहिजे. तथापि कंपनीने स्थगित कराची कोणतीही तरतूद केलेली नाही हे लेख्यांचे धोरण उचित नाही.

२२. मान्य सांविधिक देणी लेख्यात घेतली नाहीत.

अ) कंपनीने नियमानूसार आयकर, जीएसटी, व्यवसाय कर आणि इतर सर्व कराबाबतची दायित्वे कंपनीने परिगणना करुन अदा केली आहेत.

ब) आम्हास सांगितले की सेनापती बापट रोड, पुणे येथील इमारतीमधील इतर शासकीय आणि वित्तीय संस्था यांना दिलेल्या भाडे पट्ट्यावरील शहरी जमीनीचा जीएसटी कंपनीने अदा केला आहे. तथापि मोकळी जागा (सेनापती बापट रोड, पुणे जवळील शहरी जमीन तसेच मळ्यावरील रोडला लागून असलेल्या ग्रामीण जमीनी) भाडयाने दिलेले बरेच भाडेपट्टाधारक असून त्या जागा व्यापारी उद्देशाने वापरीत असले तरी करार मोकळया जागेचा असल्याने त्यास जीएसटी लागू होत नाही. त्यामुळे वापरमूल्याने कराराने दिलेल्या मोकळया जागा शेतीसाठी वापरल्या किंवा नाही त्यावर जीएसटी नाही असा दृष्टीकोन आहे. आमचे दृष्टीकोनातून जर या जमीनी शेतीसाठी आणि शेती संलग्न कामाकरीता वापरल्यास जीएसटी मधून तसेच आयकरामधून सूट आहे. परंतू या जमीनी व्यापारी उद्देशासाठी वापरात असल्याने आमचे दृष्टीकोनातून कंपनीचे म्हणणे चूकीचे असून आयकर आणि जीएसटी दायित्वाबाबत कसूरदार आहे.

क) संयुक्त शेती धारकाकडून रक्कम अदा करताना कसूर किंवा विलंब केल्यास कंपनीने करारानूसार व्याज आणि दंड रु. १९,२२,६८७/- (अनुसूची क्र. १४ मुद्दा क्र. २ - इतर व्याज) आकारणी केली आहे. तथापि, जीएसटी तसेच आयकर परिगणना करताना ती संयुक्त शेती धारकाकडून जमा झाली असल्याने कृषी उत्पन्न म्हणून ग्राह्य धरली आहे. आमचे मते जरी संयुक्त शेती धारक मुख्यत्वे शेतीसाठी कार्यरत असले तरी वसूल केलेले दंडणीय व्याज हे शेती संबंधित होऊ शकत नाही. म्हणून कंपनीचे म्हणणे चूकीचे आहे आणि कंपनी जीएसटी आणि आयकर दायित्व बाबत कसूरदार आहे.

ड) आमचे माहितीप्रमाणे राज्य शासनाने कंपनीस पगार रक्कम (व्यवसाय उद्देशाने) अदा करणेकरीता कर्ज दिली आहेत. कंपनीचा व्यवसाय शेती करणे किंवा शेतीपूरक कि ज्यास सुट आहे. कर्ज रक्कमेवरील व्याज हे शासनास देय दाखवून तो खर्चामध्ये लेखे पुस्तकात कंपनीने दर्शविला आहे. चालू वर्षात कंपनीने कृषी व्यवसायातून आकारानूसार उलाढाल केली आणि नफ्यात आहे. व्याज खर्च शेती उत्पन्न संबंधीत असल्याने सुट आहे. तथापि, कंपनीने मुदत ठेवी पासून मिळालेले व्याज उत्पन्न यामध्ये शासनास देय व्याज समायोजित केले आहे, कि जे व्यवसायाचा भाग नसून त्यावर आयकर लागतो आहे. करपात्र उत्पन्नाची आयकर परिगणना करताना सुट दिलेल्या उत्पन्नाबाबत केलेले खर्च नाकारायला पाहिजे. म्हणून कंपनीने केलेली आयकराची परिगणना हि पडताळणी शिवाय आहे.

इ) यापुढे जरी उत्पन्नापोटी सुट दिलेले खर्च केले नाहीत हे कंपनीचे म्हणणे स्विकारले तर कंपनीने वापरमूल्या पासून मिळालेल्या उत्पनातून तेच खर्च आयकर दायित्वामधून का कमी केले नाही याबाबत स्पष्टीकरण देऊ शकले नाहीत. कारण व्यवसायाशी संबंधित नसलेला तोटा हा हाऊस प्रॉपट्रीपासून मिळालेल्या उत्पनातून कमी करु शकतो. तसेच शिल्लक रक्कम पुढील वर्षाकरीता वर्ग करता येते. अशा प्रकारे आम्ही कंपनीचे आयकर परिगणने बाबत समाधानी नाहीत.

फ) आम्ही संविधानिक दायित्वे म्हणजेच मत्ता कर, दूरध्वनी बिले, इलेक्ट्रीकल बिले नियमित अदा केली असून कसूरदार नाहीत या व्यवस्थापनाचे म्हणणे यावर आम्ही विश्वास ठेवतो.

२३. लेख्यांचे प्रमाणीकरण २९ नूसार आकस्मिक दायित्व

अ) सेल्स टॅक्स/व्हॅट बाबत देणे रक्कम रु. १,७३,५२६/- ची तरतूद अनुसूची ४ क - इतर चालू दायित्वे मध्ये केली आहे. तथापि व्हॅट बाबत पडताळणी आदेश आणि इतर कागदपत्रे उपलब्ध नसल्याने त्याबाबतची पुरेशी तरतूदी संबंधी आमचे अभिप्राय देवू शकत नाही.

ब) कंपनी विरुध्द प्रलंबित अनेक न्यायालयीन दावेबाबत आणि कंपनीने सुध्दा इतर पार्टी विरुध्द दाखल केलेले न्यायालयीन दावे बाबत योग्य कायदेशीर मत मिळाले नसल्यामुळे आम्ही त्याचा परिणाम समाधानपूर्वक निश्चित करु शकलो नाही.

२४. कलम १८९ नूसार आवश्यक असलेले संचालकांचे हित संबंधी असलेले कंत्राट किंवा करार बाबतचे रजिस्टर कंपनीने ठेवलेले नाही. तथापि याबाबतीत कंपनीच्या कोणत्याही करार आणि कंत्राट यामध्ये कंपनीच्या संचालकांचे हित संबंध नाहीत असे स्पष्टीकरण व्यवस्थापनाकडून आम्हास मिळाले आहे.

२५. लेख्यांचे प्रमाणीकरण १८ नूसार मुख्य व्यवस्थापन व्यक्तीचे मिळकतीबाबत आणि संबंधित असलेले पार्टी व्यवहाराबाबत तपशील दर्शविणे कायद्याने आवश्यक असून कंपनीने त्याबाबत पुरेसे प्रकटीकरण केलेले नाही.

उचित मत :

वर उल्लेख केलेल्या उचित मत बाबतचे आधार व्यतिरीक्त आमचे मते आणि आमचे माहितीनूसार आणि आम्हाला दिलेल्या स्पष्टीकरणास अनूसरुन दिनांक ३१ मार्च २०१९ रोजीची दर्शविलेली वित्तीय तक्ते हे कायद्यानूसार आवश्यक असलेल्या पध्दतीने माहिती दर्शवितात आणि सर्व साधारणपणे भारतातील कंपनी राज्य कारभाराची स्विकृत असलेल्या लेख्यांचे तत्वे विचारात घेता आवश्यक असलेली सत्यता आणि योग्यता दर्शवितात.

महत्वाच्या बाबी बाबत :

१. खंडकऱ्यांना अदा करावयाचे भाडेपट्टा बाबत लेखांकन केले नसले बाबत -

आम्हास असे सांगण्यात आले की, १९८२ पर्यंत खंडकऱ्यांना भाडे पट्टा देण्यात आला होता. त्यानंतरही जमीनी महामंडळाच्या ताब्यात आणि वापरात असूनही त्यांचे भाडे पट्टा रक्कम अदा केली नाही, तसेच त्याची तरतूदही केलेली नाही. तथापि आम्हांला असे सांगण्यात आले की, १९८२ पर्यंत आणि त्यापूर्वी या जमीनींची महामंडळाच्या मालकीच्या नव्हत्या, म्हणून भाडे देत होतो. त्यानंतर जमीनी महामंडळाच्या मालकीच्या झाल्या तेव्हापासून भाडे अदा करणे बंद केले आहे.

२. आकस्मिक दायित्वे -

अनुसूची १९ वित्तीय टिपा मध्ये मुद्दा क्र. ४ क - दर्शविलेल्या आकस्मिक दायित्वामधील काही विशिष्ट प्रकरणी त्याचे (वेडी बाभूळ झाडे काढणे बाबत सह) स्वरुप व रक्कम बाबतची विशद करणारी सविस्तर आणि त्यास अनुशांगिक कागदपत्रे आमचे पडताळणी करीता उपलब्ध केले नाहीत. तथापि त्याबाबत व्यवस्थापनाने प्रकटीकरण बरोबर आणि पुरेसे आहे यावर आमचा भरवसा आहे.

३. प्रलंबित दाव्याचा परिणाम

कंपनीने प्रलंबित असलेल्या दाव्याचा वित्तीय तक्त्यामधील आर्थिक स्थिती वर होणाऱ्या परिणामाचे प्रकटीकरण समर्पक केलेले नाही. आमचे मते कंपनी विरूध्द प्रलंबित असलेल्या अनेक दाव्याची यादी असून त्याबाबतचे कायदेशीर मत द्यावयास पाहिजे होते.

४. संचित तोटा

कंपनीचा संचित तोटा दि. ३१ मार्च २०१९ च्या वर्ष अखेरीस रक्कम रु. १,७६,४२,५९,७५०/- असून ती निव्वळ मुल्यापेक्षा जास्तीची आहे. तथापि शासकीय कंपनी असल्याने तोटा हा शासनाच्या निधी आणि कर्जात समायोजित होणारा आहे. त्यामुळे संस्था चालू राहील हया समज बाबत शंका नाही. या बाबीचा वित्तीय तक्त्यावर होणारा परिणाम निश्चित करता येत नाही.

५. महामंडळ नियमन:- चांगले नियमन नसलेबाबतचे खालील उदाहरणार्थ

अ) फार पूर्वीची शुल्लक देय/येणी रक्कमांचे समायोजन आणि दुरूस्ती न करता पुढे चालू ठेवणे.

ब) लेख्यांचे धोरण प्रभावी नसणे, विशेषत: जमीन संबंधी.

क) खाते मध्ये घेतलेले काही खर्चाचे आणि ताळेबंदातील बाकीच्या लेख्यांचे प्रमाणीकरण अनुसरुन नाहीत.

ड) या आधी उल्लेख केलेनूसार विशिष्ट सांविधानिक देणी अदा केलेली नाहीत.

इ) आमचे मते या आधी उल्लेख केलेनूसार बऱ्याच कायदेशीर पूर्तता आणि करांबाबत गंभीरपणे विचारात घेतली पाहिजे.

६. शासकीय देणी

अ) सन १९७२-१९७३ ते १९८३-१९८४ शी संबंधित असलेला वादग्रस्त कृषी आयकर रु. ३,२८,१६,४९८/- जो या तारखे पर्यंत अदा केला नाही किंवा समझोता केला नाही.

ब) त्याच प्रमाणे व्हॅट दायित्व रु. ५६,४१९/- तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधीचे देणे प्रलंबित आहे.

७. हस्तलिखित लेखांकन -

कंपनीने लेख्यांची पुस्तके ही हस्तलिखित नमून्यात ठेवलेली आहेत. ती मळा आणि एकत्रिकरण पर्यंत ताळमेळ घेणेची आवश्यकता आहे. आणि नंतर कंपनी कायदानूसार तयार करतात. त्यामुळे कारण नसताना अवघड लेखांकन होऊन त्यामुळे काही गोष्टी वगळणे किंवा समावेश होणे संबंधी त्रुटी होण्याची शक्यता असते.

एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस, करिता.
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी नं. : १०३२३६ डब्ल्यु

सील सही
चिन्मय डी. करांडे
भागीदार
सभासद नोंदणी नं. (१५७७००)

ठिकाण : पुणे
दिनांक : १५-१०-२०२०
युडीआयएन - २०१५७७००एएएएडब्ल्युजी६६२१

इतर कायदेशीर बाबी आणि नियमानुसार आवश्यकतेवरील अहवाल

१. कंपनीचा (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश २०१६ आदेशानुसार तसेच भारताचे केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या या कायद्याची कलम १४३ चे उपकलम (११) यास अनुसरुनआम्ही आमची अनुसूची अ दिलेली आहे आणि या कायद्याच्या मुद्दा क्र. ३ व ४ मध्ये नमुद केलेल्या बाबींवर मत दिले आहे.

२. कायद्याचे कलम १४३(३) प्रमाणे आवश्यक अहवाल आम्ही देत आहोत.

अ) आमचे लेखापरिक्षणास आवश्यक असलेली आमचे माहितीप्रमाणे आणि विश्वासाप्रमाणे सर्व माहिती व स्पष्टीकरणे आम्ही पाहिली आहेत. तथापि अपूरे रेकॉर्ड ठेवलेले असल्याने आवश्यक असलेली काही माहिती कंपनी उपलब्ध करु शकली नाही.

ब) महत्वाच्या बाबी बाबत मधील मुद्दा क्र. ७ शिवाय आमचे मते कायद्यानुसार आवश्यक असलेली योग्य ती लेखा पुस्तके ठेवलेली आहेत. असे आम्हाला लेखा पुस्तकांची तपासणी करतांना दिसून आले आहे.

क) कंपनीचे व्यवहार अनेक ठिकाणी आहेत. तथापि शाखेकरीता स्वतंत्र लेखा परिक्षकाची नेमणूक केलेली नाही. सर्व शाखांचे हस्तलिखित रेकॉर्ड आणि वित्तीय तक्त्यांचे संकलन लेखा परिक्षकास सादर केले.

ड) कंपनीने कायद्यानुसार आवश्यक असणारी योग्य लेख्याची पुस्तके ठेवलेली आहेत. तथापि त्यामध्ये काही त्रुटी असून अनेक लेख्यांचे प्रमाणीकरण नियमांची पुर्तता त्यात होत नाही. तसेच काही धोरणे उदा. घसारा बाबतची परिगणना ही नवीन कंपनी कायदा, २०१३ ला अनुसरून न करता कंपनी जूने लेख्यांची धोरणे चालू ठेवत आहे.

ई) आमचे मते दर्शविलेली वित्तीय तक्ते हे कंपनीज (लेखा) नियम, २०१४ चे नियम ७ प्रमाणे या कायद्याचे कलम १३३ मधील लेख्यांचे प्रमाणीकरण मध्ये नमुद केले प्रमाणे पुर्तता करीत नाहीत.

फ) आमचे मते वरील मुद्यांमध्ये, उचित मतबाबतचा आधार आणि महत्वाचे बाबी बाबत मध्ये विशद केलेल्या बाबींचा कंपनीच्या कामकाजावर प्रतिकूल परिणाम होऊ शकतो.

ग) कंपनीचे संचालकांची नियुक्ती महाराष्ट्र शासनाकडून केली जाते. कलम १६४(१) आणि १६४(२) मधील अटीचा भंग नियुक्त केलेल्या व्यक्तिकडून होत नाही म्हणून नियुक्त केलेले संचालक हे अनर्हता होत नाहीत. या व्यवस्थापनाने दिलेल्या स्पष्टीकरणावर आम्ही विश्वास ठेवला आहे.

ह) लेखे ठेवणेबाबत आणि त्यासंबंधी असलेला बाबी बाबत सर्व अर्हता, मर्यादा आणि प्रतिकूल शेरा हा उचित आधार आणि महत्वाच्या बाबी मधील मुद्यांमधून समोर ठेवला आहे.

ज) योग्य नोंदी नसल्याने, कंपनीच्या अनेक मळयावरील नोंदलेल्या प्रत्येक व्यवहाराबाबतची पुरेशी खात्री करून घेता येत नव्हती. व्यवस्थापनाचे मते वित्तीय व्यवहार एकाच मध्यवर्ती ठिकाणापासून नियंत्रित केले जात असून अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण पुरेसे आहे. व्यवस्थापनाने दिलेल्या स्पष्टीकरणा नूसार कंपनीने पुरेसे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण ठेवले आहे यावर आम्ही विश्वास ठेवला आहे.

३. आम्ही कंपनी कायदा १४३ (५) अन्वये आवश्यक अहवाल

अ) येणी/कर्जे/व्याज ई. निर्लेखित केली/माफ केली बाबत अभिप्राय.

१. सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षाचे लेखे कालावधी मध्ये कंपनीने येणी/कर्जे/व्याज इ. निर्लेखित केली नाहीत/माफ केली नाहीत.

२. यापूर्वी कंपनीने सन १९६३ पासून पगार, व्यवस्थापन आणि दैनंदिन खर्च भागविणे करीता महाराष्ट्र शासनाकडून कर्जे घेतली आहेत. अनुसूची क्र. ४ अ अन्वये दि. ३१ मार्च, २०१९ रोजी एकूण कर्जे रु. १,५५,९२,४९,९२०/- अदत्त बाकी आहे.

३. प्रथम मुद्दल अदा करुन नंतर त्यावरील व्याज अदा करणेचे धोरण कंपनीने अवलंबिले आहे.

ब) तिसऱ्या पार्टिकडे असलेला वस्तू सूचीचा साठा आणि शासन किंवा इतर प्राधिकारात बक्षिस म्हणून मिळालेल्या मत्तांबाबतचे नोंदी बाबत अभिप्राय-

१. चालू वर्षात कंपनीने तिसऱ्या पार्टिकडे कोणताही वस्तू सूचीचा साठा ठेवलेला नाही तसेच शासनाकडून आणि इतर प्राधिकारात कोणतीही मत्ता बक्षिस म्हणून कंपनीस मिळालेली नाही.

क) वयानूसार प्रलंबित कायदेशीर/लवाद प्रकरणे तसेच प्रकरणांचे प्रलंबित कारणांसह आणि सर्व कायदेशीर प्रकरणांवरील खर्चावर प्रत्यक्ष/परिणामकारक देखरेखीची कार्यपध्दत बाबत अहवाल.

	वर्ष	**उच्च न्यायालय**	**सिव्हील न्यायालय**	**जिल्हा न्यायालय**	**क्रिमिनल न्यायालय**	**कामगार/ इंडस्ट्रियल न्यायालय**	**रेव्हेन्यू न्यायालय प्राधिकृत**	**एकूण**
१	२०११	-	०१	-	-	-	-	०१
२	२०१२	०२	०४	०१	-	-	-	०७
३	२०१३	-	२०	-	-	-	०१	२१
४	२०१४	१४	१७	०१	-	-	०१	३३
५	२०१५	१३	१९	०१	०२	०२	०१	३८
६	२०१६	०७	१६	०७	०१	०६	-	३७
७	२०१७	११	१३	०६	-	०१	०१	३२
८	२०१८	०७	१८	१२	०९	११	०७	६४
९	२०१९	०७	२४	१०	२१	१६	०७	८५
१०	२०२०	०२	०४	०२	०९	-	०४	२१
एकूण								**३३९**

टिप-

१. सन्माननीय उच्च न्यायालयाने काही विनंती अर्ज किंवा पुनर्विलोकन करीता सन्माननीय जिल्हा न्यायालयास परत पाठविली. या प्रकरणात विलंब हा न्यायालयीन प्रक्रीयेमुळे होतो आहे.

२. सन २०११ चे पुर्वीची ४२ प्रकरणे हि बहुतांश नोटीस बजावणे, अपिलास आणि सिव्हील सुट्स हस्तांतरण या न्यायालयीन प्रक्रीयेमुळे विलंब होत आहे.

ड) जर कंपनी डिसइन्व्हेस्टमेंट करीता निवड झाली.

१. कंपनी डिसइन्व्हेस्टमेंट करीता निवड झाली नाही.

४. आवश्यकतेनूसार विशिष्ट उपविभाग-दिशा -

अ) कॅश, क्रेडिट मर्यादेनूसार अन्नधान्य साठा साठा जुळला नाही, म्हणून दंड आकारणी प्रकरणे -

१. कंपनीने कोणत्याही प्रकारचे कॅश क्रेडीट मर्यादा घेतलेली नाही.

ब) खराब झालेल्या मालाचे किंमतीकरण आणि साठ्याचे प्राकृतिक निर्धारित करणे ची पध्दत-

१. कंपनीची साठ्याचे प्राकृतिक निर्धारित करणेची आणि खराब झालेल्या मालाचे किंमतीकरण बाबत कोणतीही पध्दत नाही.

२. पिकांचे मशागतीबाबतची सर्व कामे, साठा (पिक) बाबतचे प्राकृतिक निर्धारित करणे, जर काही खराब झाले तर त्याचे मूल्य निश्चित करणे इ. सर्व बाबी कंपनीने नियुक्त केलेले संयुक्त शेती धारक हाताळतात.

क) गोणपाट गाठण बाबत वसूली/देय रक्कमेचा ताळमेळ पध्दत.

१. या सर्व बाबी कंपनीने नियुक्त केलेले संयुक्त शेती धारक हाताळतात.

ड) एफसीआय/राज्य शासन यांचे कडून दाखविलेचा येणे वसूली बाबत सत्यता तपासण्याची पध्दत

१. एफसीआय/राज्य शासन यांचे कडून वसूली स्वरुपाचे दावा कंपनीचे लेखे-पुस्तकात दाखविलेले नाहीत.

इ) लेखापरिक्षण अहवालात दर्शविलेला नफा/तोटा हा कंपनीचे नफा आणि तोटा तक्त्यानूसार आहे किंवा नाही.

१. कंपनीचे वित्तीय तक्त्यांबाबतचे उचित मत लेखापरिक्षण अहवालात दिलेले आहेत. उचित मत आणि महत्वांचे बाबीचे आधारभूत परिणाम बाबतचे टिपांमधील परिच्छेद विचारात घ्यावेत.

फ) बि-बियाणे साठ्यांचे पॅकिंग/प्रमाणीकरण आणि इतर बाबी -

१. चालू वर्षात अशा स्वरूपाचा कोणताही साठा लेखे पुस्तकात कंपनीने दाखविलेला नाही.

ग) कर्ज/अनुदान वाटप/ कृषी सामान आणि कृषी सामग्री लाभार्थ्यांना देणेबाबत यंत्रणा -

१. अशा स्वरुपाची यंत्रणा कंपनीकडे नाही.

ह) अनेक योजना राबविणे करीता मिळालेली निधि अनुदान -

१. अशा स्वरुपाचा निधि किंवा अनुदान मिळालेली नाही.

एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस, करिता.
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी नं. : १०३२३६ डब्ल्यु

सील सही
चिन्मय डी. करांडे
भागीदार
सभासद नोंदणी नं. (१५७७००)

ठिकाण : पुणे
दिनांक : १५-१०-२०२०
युडीआयएन - २०१५७७००एएएएडब्ल्युजी६६२१

लेखापरिक्षण अहवालास अनुसरून अनुसूची अ

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित यांचे सदर यास दि. ३१ मार्च २०१९ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा लेखापरिक्षक यांचा स्वतंत्र अहवाल बाबत अनुसूची आणि त्याबाबत अहवाल सादर करीतो की,

१. स्थिर मत्ता तसेच जमिनीची नोंद बाबत सध्याची स्थिती त्याची जागा निश्चिती आणि संख्यात्मक तपशिलासह संपूर्ण माहिती दाखविणारी पुरेशी नोंद कंपनीने ठेवलेली नाही. स्थिर मत्तांची नोंद नोंदवहीत ठेवली आहेत. परंतु फार पूर्वीपासून ती अद्ययावत केलेली नाहीत असे व्यवस्थापनाकडून सांगण्यात आले आहे.

अ) व्यवस्थापनाने जवळपास मागील नऊ वर्षापेक्षा जास्त वर्षा पासून स्थिर मत्तांची प्रत्यक्ष तपासणी केलेली नाही. त्यामुळे स्थिरमत्तांची प्रत्यक्ष तपासणी किती कालावधीनंतर करणे बाबतची योग्यता पुरेशी नाही. परिणामी जी काही खरीखुरी तफावत असेल त्याचा शोध व्यवस्थापनाने घेतलेला नाही.

ब) कंपनीने संस्था दिर्घकाल चालू राहील या दर्जास परिणाम होईल अशाप्रकारे स्थिर मत्तेतील मोठ्या प्रमाणात मत्तांची विल्हेवाट चालू वर्षात केलेली नाही.

क) स्थावर मत्तांचे मालकी हक्क करार कंपनीच्या ताब्यात असल्याचे आम्ही पडताळणी केले नाही. त्यात काही केसेस अशा आहेत की ज्यात कंपनीच्या ताब्यातील मत्तावरील मालकी हक्काबाबत वाद आहेत आणि तसेच अशा केसेस आहेत की ज्यात कंपनीने मत्ता तिसऱ्या पार्टीकडे हस्तांतर केलेल्या आहेत पण मालकी हक्क अजून कंपनीकडेच आहे.

ड) अ) आम्हाला दिलेल्या माहितीनूसार आणि खुलाशानुसार व्यवस्थापनाने लेख्यांच्या वर्षअखेरीस वृक्षशेती, फलोद्यान आणि इतर लागवडी वगळून वस्तुसूचींची प्रत्यक्ष तपासणी केलेली आहे. आमच्या मते, वृक्षशेती, फलोद्यान आणि इतर लागवडी याची वस्तुसूची ही वस्तूसूचीमधील ठळक भाग असताना त्यांची तपासणी केलेली नाही. आणि प्रत्यक्ष तपासणीची संख्याही योग्य नाही.

ब) कंपनीने वस्तूसुची बाबतचे नोंदी योग्य पध्दतीने ठेवलेल्या नाहीत. अनेक रोपणी केलेल्या वृक्षशेती आणि फलोद्यान यांची प्रत्यक्ष तपासणी चालू ठेवली नाही म्हणून जर काही त्रुटी असतील तर त्या कंपनीने निश्चित केलेली नाही.

२. आम्हाला दिलेल्या माहितीस अनुसरुन कंपनीने कलम १८९ मधील तरतुदीनूसार घेतलेली किंवा दिलेली कर्जे बाबत नोंदवही ठेवलेली नाही. कायद्याच्या कलम १८९ नूसार कंपनीस किंवा कंपनी कडून संस्था किंवा इतर पार्टी यांचेकडून घेतलेली किंवा दिलेली कर्जे ही प्रतिभूत किंवा अप्रतिभूत बाबत तपशील या नोंदवहीत ठेवला जात असतो. त्यामुळे जर काही असे किंवा इतर दिलेली कर्जे असतील तर त्यावर आम्ही अभिप्राय देवू शकत नाही.

३. आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार आणि खुलाशानुसार आमचे मते कंपनीचा आकार आणि वस्तुसूची व मालमत्ता यांची खरेदी तसेच मालाची विक्री इत्यादी व्यवसाय पहाता अंतर्गत नियंत्रण पध्दत आणखीन वाढविण्याची आवश्यकता आहे. तथापि नियंत्रण पध्दतीतील मोठया प्रमाणात कमकुवतपणा सुधारीत करीणेत सातत्याने अपयशी आहेत असे आमचे निदर्शनास आले नाही.

४. कंपनी कायद्याच्या कलम ७३ ते ७६ नूसार कंपनीने बाहेरील लोकांकडून कोणत्याही प्रकारच्या ठेवी स्विकारलेल्या नाहीत.

५. कायद्याच्या कलम १४८ (१) नूसार कंपनीने कोणतीही सर्व्हिस दिली असली तरी त्यास परिव्यय कागदपत्रे ठेवणेबाबत केंद्र शासनाने नमूद केलेले नाही.

६. **सांविधानिक देणी बाबत :-**

अ) सांविधानिक देणी बाबत कंपनीने एकत्रीकरण केलेली यादी खालीलप्रमाणे-
(अनुसूची क्र. ३ अ, ब, क, ड - मुद्दा क्र. ग पहा)

देणीबाबतचे स्वरुप	रक्कम (रु.)	देय रक्कमेचे संबंधित वर्ष	देय तारीख	अदा केलेली दिनांक
ऑक्युपन्सी किंमतीवरील व्याज	२,४०,९४,०५५.३७	१९६३ ते २०१९	दरवर्षी	अदत्त
ऑक्युपन्सी किंमतीची देय मूळ रक्कम	६०,८५,३२२.४७	१९६३ ते २०१४	लगेच	अदत्त
शासकीय कर्जे				
अ) व्याजी	०.००	१९६४ ते २०१३	शासन निर्णयाप्रमाणे	अदत्त
ब) बिन व्याजी	२१,६०,७२,६८५.००	१९६४ ते २०१३	शासन निर्णयाप्रमाणे	अदत्त
क) उपर्जित व्याज	१,३४,३१,७७,२३५.००	१९६४ ते २०१९	दरवर्षी	अदत्त
कामगार कल्याण निधि मुंबई	६,६७,८९३.७०	१९९५ ते २०१९	दरवर्षी	अदत्त
भाडे-५०% शासन निर्णयाप्रमाणे	१,१७,९२,०७२.३०	१९७० ते २०१९	दरवर्षी	अदत्त
पाटबंधारे विभाग	९६,९७,९९४.८९	२०१६ ते २०१९	लगेच	अदत्त
जमीन भाडे	२,२४,३३,८८८.६१	१९६३ ते १९८२	शासन निर्णयाप्रमाणे	अदत्त
वाद नसलेला कृषी आयकर	३,२८,१६,४९८.००	१९७२ ते १९८४	लगेच	अदत्त

ब) उचित मत बाबत चा मुद्दा क्र. १३ (ब) शिवाय आम्हाला दिलेल्या माहितीनूसार भविष्य निर्वाह निधी, कपात केलेला कर, आयकर, जीएसटी/सेल्स टॅक्स/व्हॅट, जमीन महसूल स्थानिक कर, व्यवसाय कर, अशी इतर अनेक सांविधानिक देय रकमा वेळेवर अदा केलेल्या असून कसूरदार नाहीत.

७. कंपनीने वित्त संस्था, बँका किंवा कर्जरोखे वितरीत करून कोणत्याही प्रकारचा निधी उभारलेला नाही. तथापि सन १९६३ पासून पगार खर्च व्यवस्थापन व दैनंदिन खर्च भागविणेकरीता महाराष्ट्र शासनाकडून कर्जे घेतलेली आहेत. अनुसूची ४अ प्रमाणे दि.३१ मार्च २०१९ रोजी रक्कम रु. १,५५,९२,४९,९२०/- कर्ज देय आहे. त्याशिवाय कॅनरा बँके कडून मिळणा-या भाडे रक्कमे पैकी ५० टक्के राज्य शासनास शासन निर्णयानुसार द्यावयाची आहे. सदर रक्कम ही अनुसूची ३ क इतर किरकोळ वित्तीय दायित्व यामध्ये समाविष्ट आहे. तथापि त्याबाबत महाराष्ट्र शासनाकडून रुजूवात केलेली नाही आणि म्हणून त्याबाबत खात्री देवू शकत नाही.

८. आम्हाला दिलेल्या माहिती नूसार कंपनीने दि. ३१ मार्च २०१९ रोजी संपणाऱ्या वर्षात भांडवल किंवा कर्जे नव्याने घेतलेली नाहीत.

९. आमचे माहितीनूसार आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानूसार आमचे लेखापरिक्षण कालावधीत कंपनीने किंवा कंपनीमध्ये कंपनीमधील अधिकारी किंवा कर्मचारी यांचेकडून अफरातफरी केलेली अथवा नोंद झालेली नाही.

१०. आम्हाला दिलेल्या माहितीनूसार आणि कंपनीचे नोंद पुस्तकावरील आमचे लेखापरिक्षणाच्या आधारे कायद्याचे अनुसूची ५ मध्ये नमूद केलेली १९७ नूसार कंपनीने दिलेले/तरतूद केलेले व्यवस्थापकीय मानधन यास

आवश्यक मान्यता घेतलेली नाही. तथापि आम्हाला असे सांगण्यात आले की राज्य शासनाचे धोरणा नूसार व्यवस्थापकीय संचालक आणि इतर आधारस्तंभ अधिकारी यांना व्यवस्थापकीय मानधन अदा करण्यात येते.

११. आमचे मते आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीस अनुसरून कंपनी ही पत कंपनी नाही. त्यानुसार आदेशातील मुद्या क्र. ३ (१२) लागू होत नाही.

१२. कायद्याचे कलम १७० नूसार संचालक आणि आधारस्तंभ व्यवस्थापकीय व्यक्ती आणि त्यांचे भागधारण बाबतचे नोंदवही कंपनीने ठेवलेली आहे. तथापि कलम १८९ नूसार आवश्यक असलेली संचालकांचे हित संबंध असलेले कंत्राट/न्यायप्रविष्ट बाबतची नोंदवही ठेवलेली नाही. म्हणजेच कायद्याने आणि लेख्यांचे प्रमाणिकरण एएस १८ प्रमाणे आवश्यक असलेले संबंधित पार्टी व्यवहार बाबतचा तपशिलाची व्यवस्थापन सादरीकरण बाबतची पूर्तता कंपनीने केलेली नाही.

१३. आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरण यास अनुसरून आणि कंपनीच्या नोंदीचे आम्ही केलेल्या तपासणीचे आधारावर चालू वर्षात कंपनीने भागांची अधिमान्य वाटप किंवा खाजगी वर्ग किंवा पुर्ण किंवा अंशत: डिबेंचर मध्ये रूपांतरीत केलेले नाही.

१४. आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरण यास अनुसरून आणि कंपनीच्या नोंदीचे आम्ही केलेल्या तपासणीचे आधारावर संचालक किंवा संबंधित व्यक्ती यांचेशी अरोखीय देणे/घेणे व्यवहार केलेले नाहीत. म्हणून आदेशाचे मुद्या क्र. ३ (१५) लागू होत नाही.

१५. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया १९३४ चे कायद्यान्वये ४५-आय खाली कंपनीची नोंदणी करणेची आवश्यकता नाही.

एम. एस. गोडबोले आणि असोसिएटस, करिता.
सनदी लेखापाल
फर्म नोंदणी नं. : १०३२३६ डब्ल्यु

सील सही
चिन्मय डी. करांडे
भागीदार
सभासद नोंदणी नं. (१५७७००)

ठिकाण : पुणे
दिनांक : १५-१०-२०२०
युडीआयएन - २०१५७७००एएएएडब्ल्युजी६६२१

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी सारांशरुपात ताळेबंद

(रुपये लाखात)

	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
	रुपये	रुपये
कंपनीने काय मिळविले		
१. निव्वळ स्थिर मत्ता	५३९.१७	५४६.३७
२.गुंतवणूकी	१५३.९३	१४८.९८
३. निव्वळ चालू मत्ता	(२,४६८.२०)	(१,७००.८३)
५.संचित तोटा	१७,६४२.६०	१९,४७२.८९
एकुण मत्ता (निव्वळ)	**१५,८६७.५०**	**१८,४६७.४१**
कंपनीचे काय देणे		
१. कर्जे	१५,५९२.५०	१८,१९२.४१
२. भरणा केलेले भाग भांडवल	२७५.००	२७५.००
३. एकुण गुंतविलेला निधी	**१५,८६७.५०**	**१८,४६७.४१**

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

ठळक बाबी एका दृष्टीक्षेपात

(रुपये लाखात)

	अनुसूची	२०१८-२०१९	२०१७-२०१८
		रुपये	रुपये
व्यवहारातून मिळाले उत्पन्न	१३	**२३२८.३३**	**१८०८.४३**
इतर उत्पन्न	१४	**४१६.९४**	**३,८४०.४२**
एकुण		**२,७४५.२७**	**५,६४८.८५**
व्याज, घसारा, कर पूर्व नफा/(तोटा)		**१,९७२.६१**	**४,६९७.२२**
व्याज	१७	**११८.६७**	**५४२.६६**
घसारा	५अ	**१३.६२**	**१३.०८**
मागील वर्षाचे संबंधित खर्च पूर्व नफा/(तोटा)		**१,८४०.३२**	**४,१४१.४८**
मागील वर्षाचे संबंधित खर्च (खर्च) जमा	१८	**४१.३२**	**(१२४.८२)**
कर पूर्व नफा/(तोटा)		**१,८८१.६४**	**४,०१६.६६**
कर		**५१.३५**	**४७.४७**
करा नंतरचा नफा/(तोटा)		**१,८३०.२९**	**३,९६९.१९**
संचित नफा/(तोटा)		**(१७,६४२.६०)**	**(१९,४७२.८९)**
भरणा केलेले भाग-भांडवल		**२७५.००**	**२७५.००**
गुंतविलेले भांडवल		**(३,९३५.८२)**	**(५,८७५.९६)**
वस्तु सूचीची उलाढालीशी टक्केवारी		**३,११८.४६**	**१,६१४.३८**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंद

(रुपये)

तपशिल	अनुसूची	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
१	२	३	४
१. सर्वसाधारण शेअर्स व दायित्वे			
(१) भागधारक निधी			
अ) भाग भांडवल	१	२,७५,००,०००.००	२,७५,००,०००.००
ब) राखीव व शिल्लक	२	(१,७६,४२,५९,७५०)	(१,९४,७२,८८,९७४)
क) भाग अधिकार पत्रापोटी जमा रक्कम		-	-
(२) देय भागापोटी जमा भाग अर्ज रक्कम		-	-
(३) चालू नसलेली दायित्वे	३		
अ) दिर्घ मुदतीची कर्जे	३अ	-	-
ब) निलंब कर दायित्वे (निव्वळ)	३ब	-	-
क) इतर दिर्घ मुदतीचे दायित्वे	३क	६५,४८,२२,३३६.००	५३,३८,१४,३१४.००
ड) दिर्घ मुदतीची तरतूदी	३ड	-	-
(४) चालू दायित्वे	४		
अ) अल्प मुदतीची कर्जे	४अ	१,५५,९२,४९,९२०	१,८१,९२,४१,७३३
ब) व्यापारी देणी	४ब	-	-
क) इतर चालू दायित्वे	४क	२,८६,६६,६७१	२,८१,९८,०६१
ड) अल्प मुदतीच्या तरतुदी	४ड	७,७६,६५,२७८	९,१४,४६,७२९
एकुण		५८,३६,४४,४५५	५५,२९,११,८६३
२) स्थिर मत्ता			
चालू नसलेली मत्ता			
(१) (अ) स्थिर मत्ता			
१) दृष्य मत्ता	५	४,८५,७६,०००	४,९२,९६,०२०
२) अदृष्य मत्ता		-	-
३) चालू भांडवली कामे	६	५३,४०,८५४	५३,४०,८५४
४) विकसीत अदृष्य मत्ता		-	-
(ब) चालू नसलेल्या गुंतवणूकी	७	१,५३,९३,४३७	१,४८,९८,४३७
(क) विलंब कर मत्ता (निव्वळ)		-	-
(ड) दिर्घ मुदतीची कर्जे व अग्रिम		-	-
(इ) इतर चालू नसलेली मत्ता	८	-	-
(२) चालू मत्ता			
(अ) चालू गुंतवणूक			
(ब) वस्तू सूची	९	७४,६६,२७९	१,१२,०२,००९
(क) व्यापारी येणी	१०	४२,११,१४,५८५	४१,०९,४७,८९३
(ड) रोख आणि रोखी समान	११	२,७५,७३,३२३	१,९६,३९,८३०
(इ) अल्प मुदतीची कर्जे व अग्रिम	१२	५,८१,७९,९७७	४,१५,८६,८२०
(फ) इतर चालू मत्ता		-	-
		५८,३६,४४,४५५	५५,२९,११,८६३

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे

एम.एस.गोडबोले आणि असोसिएटस,

सनदी लेखापाल यांचे करिता.

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक १९ पाहाव्यात.

सही/-
(सीए चिन्मय डी. करांडे)
सभासद क्र. १५७७००
फर्म नोंदणी नं. १०३२३६ डब्ल्यु
दिनांक : १५-१०-२०२०

सही/-
(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)
सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)

सही/-
(आर.बी.भागडे, भा.प्र.से.)
व्यवस्थापकीय संचालक

सही/-
(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)
संचालक

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा नफा-तोटा लेखा.

(रुपये)

तपशिल	अनुसूची	२०१८-२०१९	२०१७-२०१८
१	२	३	४
१. व्यवहारातून मिळालेले उत्पन्न	१३	२३,२८,३२,८०८	१८,०८,४२,५७६
२. इतर उत्पन्न	१४	४,१६,९४,१९६	३८,४०,४२,३३५
३. एकुण उत्पन्न (१+२)		२७,४५,२७,००४	५६,४८,८४,९११
४. खर्च			
वापरलेल्या सामनांची भिंत		-	-
व्यवहारातील खरेदीसाठा		-	-
विक्रीयोग्य मालाचे साठयातील बदल		-	-
व्यापारी साठा	१५	३७,३५,०२६	२,२४,३१,४५७
कर्मचारी कल्याण खर्च	१६	६,२०,०९,८९४	६,४४,४४,३६१
वित्त ि कमत			
घसारा आणि विभागणी खर्च	५अ	१३,६१,९७८	१३,०७,६७६
इतर खर्च	१७	२,३३,८८,६२६	६,२५,५२,७०३
एकुण खर्च		९,०४,९५,५२४	१५,०७,३६,१९७
५. अपवादात्मक आणि उल्लेखनिय बाबी आणि करा पुर्वीचा नफा /(तोटा) (४ -३)		१८,४०,३१,४८०	४१,४१,४८,७१४
६. अपवादात्मक बाबी		-	-
मागील वर्षाचे संबंधित खर्च नांवे / (जमा)	१८	(४१,३२,६४७)	१,२४,८१,९८१
७. उल्ले खनीय बाबी आ ण करा पुर्वीचा नफा / (तोटा) (५-६)		१८,८१,६४,१२७	४०,१६,६६,७३३
८. उल्ले खनीय बाबी		-	-
९. कर पुर्व नफा / (तोटा) (७-८)		१८,८१,६४,१२७	४०,१६,६६,७३३
१०. कर खर्च			
(१) चालू कर		५१,३४,९०३	४७,४७,३६६
(२) विलंब कर		-	-
११. चालू कालावधीतील व्यवहारापासून नफा/ (तोटा) (९-११)		१८,३०,२९,२२४	३९,६९,१९,३६७
१२. व्यवहारात खंड पडल्याने झालेला नफा / (तोटा)		-	-
१३. व्यवहारात खंड पडल्याने कर खर्च		-	-
१४. व्यवहारात खंड पडल्याने नफा (तोटा) (करा नंतर) (१२-१३)		-	-
१५. कालावधीतील नफा / (तोटा) (११-१४)		१८,३०,२९,२२४	३९,६९,१९,३६७
१६. सर्वसाधारण भागांची प्रत्येकी मिळकत		६,६५५.६१	१४,४३३.४३
मूळ		६,६५५.६१	१४,४३३.४३
जिरवलेले		-	-

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे
एम.एस.गोडबोले आणि असोसिएटस,
सनदी लेखापाल यांचे करिता.

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक १९ पाहाव्यात.

सही /-
(सीए चिन्मय डी. करांडे)
सभासद क्र. १५७७००
फर्म नोंदणी नं. १०३२३६ डब्ल्यु
दिनांक : १५-१०-२०२०

सही /-
(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)
सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)

सही /-
(आर.बी.भागडे, भा.प्र.से.)
व्यवस्थापकीय संचालक

सही /-
(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)
संचालक

अनुसूची क्र. १

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १, बाब क्रमांक १ (अ)

भाग भांडवल

तपशिल	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
	रुपये	रुपये
अधिकृत भाग भांडवल ३०००० सममूल्य भाग प्रत्येकी १००० रुपये	३,००,००,०००	३,००,००,०००
शासनाने विक्रीस काढलेले व अभिदत्त केलेले २७५०० सममूल्य भाग प्रत्येकी १००० रुपये महाराष्ट्र शासनाकडून विक्रीस काढलेले व अभिदत्त केलेले	२,७५,००,०००	२,७५,००,०००
एकुण	**२,७५,००,०००**	**२,७५,००,०००**

अ) वर्षाच्या सुरूवातीची आणि अखेरील देय भाग भांडवलाचे ताळमेळ

तपशिल	३१ मार्च २०१९ अखेर		३१ मार्च २०१८ अखेर	
	भागांची संख्या	रुपये	भागांची संख्या	रुपये
वर्षाच्या सुरूवातीस	२७,५००	२,७५,००,०००	२७,५००	२,७५,००,०००
वर्षामध्ये वाटलेले	-	-	-	-
वर्षाच्या अखेरीस	२७,५००	२,७५,००,०००	२७,५००	२,७५,००,०००

ब) कंपनीच्या एकुण भागभांडवलापै की ५ % पेक्षा जास्त भागभांडवल धारण करणारे भागधारकांचा तपशिल

भागधारकाचे नाव	३१ मार्च २०१९ अखेर		३१ मार्च २०१८ अखेर	
	भागांची संख्या	टक्केवारी	भागांची संख्या	टक्केवारी
राज्यपाल, महाराष्ट्र	२७,४९७	९९.९९%	२७,४९७	९९.९९%
एकुण	**२७,४९७**		**२७,४९७**	

----*----

अनुसूची क्र. २

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक २, बाब क्रमांक १ (ब)

राखीव व शिल्लक

तपशिल	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
	रुपये	रुपये
अ) अग्रिम तारण खाते	-	-
ब) सर्वसाधारण राखीव	-	-
क) नफा-तोटा तक्त्यातील शिल्लक	-	-
मागिल ताळेबंदाप्रमाणे	(१,९४,७२,८८,९७४)	(२,३४,४२,०८,३४१)
अधिक चालू वर्षातील/ कालावधीतील नफा	१८,३०,२९,२२४	३९,६९,१९,३६७
अखेरील शिल्लक	**(१,७६,४२,५९,७५०)**	**(१,९४,७२,८८,९७४)**
एकुण	**(१,७६,४२,५९,७५०)**	**(१,९४,७२,८८,९७४)**

अनुसूची क्र. ३ अ, ब, क, ड

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ३ अ, ब, क, ड

चालू नसलेली दायित्वे व तरतूदी

	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
	रुपये	रुपये
३अ) दिर्घ मुदतीची कर्जे	-	-
३ब) कर दायित्व	-	-
३क) दिर्घ मुदतीची दायित्व		
१) माल खरेदीकरीता किरकोळ धनको	४५,३०,७९०	४५,३०,७९०
२) मत्ता खरेदीकरीता किरकोळ धनको	१,०२,०३,३१०	१,०२,०३,३१०
३) सुरक्षा ठेवी	३३,३४,८६,७६३	२६,१९,६९,३२४
४) अनामत	१७,४६,२१,०६४	१२,६५,९६,८४६
५) शासकीय देणी	६,८६,८८,१२७	६,७९,१२,८६३
६) कर्मचारी कल्याण खर्च		
६.१) सेवा उपदान (पुर्व व्यवस्थापन अंशदान सह)	१४,७०६	१४,७०६
७) इतर किरकोळ धनको	६,३२,७७,५७६	६,२५,८६,४७५
एकुण	**६५,४८,२२,३३६**	**५३,३८,१४,३१४**
३ड) दिर्घ मुदतीची तरतूदी	-	-
एकुण	-	-

अनुसूची क्र. ३ अ, ब, क, ड

टिपा :-

अ) दि. ३१/०३/२०१९ रोजीचे ताळेबंदात दिसत असलेल्या धनको, ठेवीदार आणि इतर जमा शिलकी यांची धनको कडून रुजवात पत्रके मिळविलेली नाहीत. सदरची शिल्लकी रकमांची पडताळणी झालेली नसून मुख्य कार्यालय, मळे व साखर कारखाने यांचेमधील शिलकी रकमांचे समायोजन होणे बाकी आहे. विशेष म्हणजे सदरची बाब ही फार वर्षापासूनची असल्याने अशा प्रकारची पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम काढता येऊ शकत नाही.

ब) सदाशिवनगर मळयावरील ३४०५ एकर क्षेत्रांबाबत निवाडा झालेला नसल्यामुळे या जमिनीचे मूल्य काढता येत नाही. (कृपया अनुसूची क्र. ५ टिप (ड) आणि (इ) पहावी.) त्यापैकी ११ एकर जमिन शासनाने संपादित केलेली असून त्यापोटी ३१/०३/२०१९ अखेर अंशत: रक्कम रुपये १.८९ लाख (मागील वर्षी रुपये १.८९ लाख) मिळालेली आहे. सदरील रक्कम निवाडया अभावी "चालू नसलेली दायित्वे" मध्ये "इतर किरकोळ धनको" या शिर्षकाखाली दाखविलेली आहे.

क) १४८० एकर जमिनीचे क्षेत्र शासनाने संपादन केलेले आहे. (कृपया अनुसूची क्र. ५ मधील टिपणी "इ" पहावी.) सदरच्या जमिनीच्या भरपाईच्या रकमेबाबत अद्याप निवाडा झालेला नसल्यामुळे त्याची तरतूद केलेली नाही. महामंडळास सदरील वर्षात सक्तीने संपादन केलेल्या जमिनीपोटी नुकसान भरपाईचा भाग म्हणून रक्कम निरंक प्राप्त झाली आहे. दिनांक ३१/०३/२०१९ अखेर पर्यंत भरपाईची एकूण मिळालेली रक्कम रु. ४१६.८३ लाख (मागील वर्षी रु. ४१६.८३ लाख) एवढी आहे. सदरची रक्कम निवाडया अभावी "चालू नसलेली दायित्वे" मध्ये "इतर किरकोळ धनको " या शिर्षकाखाली दर्शविलेली आहे.

ड) इतर किरकोळ ऋणको यामध्ये १४ मळयावरील सन १९६४-६५ ते १९७०-७१ या कालामधील शासनास अदा करावयाची जमिनीच्या भाडयाची रक्कम रु. २.२४ कोटी चा समावेश आहे.

इ) कर्मचाऱ्यांना लाभ -

* सेवा उपदानाच्या दायित्वाची लेखा पुस्तकात तरतूद करताना वर्षाच्या अखेरीस म्हणजेच दि. ३१-०३-२०१९ रोजी सर्व सेवानिवृत्त झालेले आहेत असे गृहीत धरून प्रत्यक्ष येत असलेले दायित्व त्यामध्ये पूर्व व्यवस्थापनाकडून येणे असलेल्या त्यांच्या हिश्याची रककम विचारात घेऊन सेवाउपदान दायित्वाची तरतूद केलेली आहे.
* वर उल्लेख केलेली कर्मचारी लाभाची (सेवाउपदान दायित्व) तरतूद ही विमागणक पध्दतीनुसार केलेली नाही.

फ) स्थिर मत्तेच्या अनुसूचीत खालील मत्तांचा कि ज्यांच्या मालकी हक्काविषयी ज्यांचे व्यवहार अंतिम स्वरुपात पूर्ण करणे प्रलंबित आहेत अशा मत्तांचा समावेश होत नाही. सदरील मत्ता महामंडळाच्या ताब्यात असून ती वापरात आहे.

तपशिल	रुपये
जमिन व बिगर शेतकी जमिनीवरील इमारती	**३४,१४,१४८**
इतर मत्ता	**१,१२,०६९**
एकूण :-	**३५,२६,२१७**

तथापि वर नमूद केलेल्या मत्तांवरील घसारा रु.५४,९०६/- हा नफा-तोटा पत्रकामध्ये खर्ची टाकलेला असून चालू दायित्व या शिर्षकाखाली दाखविलेला आहे. रक्कम रुपये ३५,२६,२१७/- बाबतचा हिशोब झालेला नसल्याने रक्कम रूपये ३१,९९,५३७/- समायोजित झालेली नाही. फरक रक्कम रुपये ३,२६,६८०/- अनुसूची क्रमांक १९ मध्ये आकस्मिक दायित्वेमध्ये दर्शविली आहे.

ग) शासकीय देय बाकी आणि देय यामध्ये खालील समावेश आहे.

तपशिल	२०१८-१९	२०१७-१८
बेलापूर कंपनीस वापरमूल्यावरील देय व्याज	०.००	०.००
भोगवटा मूल्यावरील व्याज	२,४०,९४,०५५.३७	२,३६,९८,५०९.३७
शासनास देय कर्ज व अग्रिम	०.००	०.००
सी.एम.आर निधी/ध्वज निधी/विमा/संघटना वर्गणी	२,२२२.६०	२,२२२.६०
कामगार कल्याण निधी मुंबई	६,६७,८९३.७०	६,६५,१९३.७०
५० % कॅनरा बँक वापरमूल्य शासनास देय	१,१७,९२,०७२.३०	१,०६,९३,१०६,.३०
पाणीपट्टी	९६,९७,९९४.८९	१,०४,१९,९४२.६९
जमीन भाडे	२,२४,३३,८८८.६१	२,२४,३३,८८८.६१
एकूण	**६,८६,८८,१२७.४७**	**६,७९,१२,८६३.२७**

ह) इतर किरकोळ धनको यामध्ये खालील समावेश आहे.

तपशिल	२०१८-१९	२०१७-१८
कामगार कल्याण निधी	०.००	०.००
बेलापूर कंपनीस वापरमूल्यावरील देय व्याज	१,३७,३३,९२७.००	१,३२,४५,९६१.००
वापरमूल्य	७१,६१,८६७.६२	६९,५८,७३२.६२
साखर कारखाने	२,०१,७४७.००	२,०१,७४७.००
संपादित जमीनीची किंमत जमा	४,१८,७१,७०५.००	४,१८,७१,७०५.००
संयुक्त शेती २०११-१२ व्यवस्थापन खर्च	३,०८,३२९.००	३,०८,३२९.००
इतर किरकोळ/व अग्रिम	०.००	०.००
एचबी/वाहन कर्ज वसूली शासनास देय	०.००	०.००
एकूण	**६,३२,७७,५७५.६२**	**६,२५,८६,४७४.६२**

----*----

अनुसूची क्रमांक ४ अ

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची
चालू दायित्वे - अल्प मुदतीची कर्जे
कर्जे (अप्रतिभूत)

	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
	रुपये	**रुपये**
अल्प मुदतीची कर्जे (अप्रतिभूत) **महाराष्ट्र शासनाकडून घेतलेले**		
अ) व्याज आकारण्यात येणारे	-	२७,०९,७६,६८५
ब) बिन व्याजी	२१,६०,७२,६८५	२१,६०,७२,०००
अधिक (+) वरील कर्जावरील उपर्जित व देय असलेले व्याज (रु.२१६०.७३ लाख कर्जे रक्कम परतफेड करण्यास अगोदरच लागू झालेली आहे.)	१,३४,३१,७७,२३५	१,३३,२१,९३,०४८
एकुण	**१,५५,९२,४९,९२०**	**१,८१,९२,४१,७३३**

टिपा:-

१. महामंडळास दैनंदिन खर्च, व्यवस्थापन खर्च आणि पगार खर्च भागविण्याकरिता सन १९६३-६४ ते २०१२-२०१३ पर्यंत महाराष्ट्र शासनाने रक्कम रु. १२८.८५ कोटी अल्प मुदतीचे व्याजी कर्ज परत करणेचे अटीवर घेतलेली होती. त्यापैकी रक्कम रु. १०७.२४ कोटी कर्ज महाराष्ट्र शासनास परत केले आहे. महाराष्ट्र शासनाच्या निर्णयात नमूद केलेले व्याजाच्या दरानूसार कर्जावरील व्याजाची परिगणना केलेली आहे. कर्ज रक्कम ही महाराष्ट्र शासनाच्या लेख्यांशी पडताळून पाहिली आहे.

२.

२. सन २०१८-२०१९ या वर्षात रक्कम रु. २७.१० कोटी व्याजी कर्जाची रक्कम महामंडळाने महाराष्ट्र शासनास परतफेड केली आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक ४ ब, क, ड

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ४ ब, क, ड

चालू दायित्वे व तरतूदी

	३१ मार्च २०१९ अखेर	**३१ मार्च २०१८ अखेर**
	रुपये	**रुपये**
४ब) व्यावसायिक दायित्वे	-	-
४क) इतर चालू दायित्वे		
अ) कर्मचारी कल्याण खर्च		
१. वेतन व मजूरी	५२,३६,१०३	३६,१२,९१३
२. अदत्त वेतन व मजूरी	५०,३१,६२९	५२,६९,०६५
३. बोनस	३४,७७,६१७	२७,२०,०४१
४. भविष्य निर्वाह निधी कर्मचारी अंशदान	१,९०,१४२	१,९९,७५७
५. सेवा उपदान	१८,९३,७१०	१७,९१,८०७
६. भविष्य निर्वाह निधी व्यवस्थापन अंशदान	१,३८,३५९	१,५२,८८१
७. कर्मचारी वैदयकीय खर्च	९८,६४३	६,१८४
ब) इतर किरकोळ दायित्वे	५,४५,०७०	३०,७८,१०१
क) शासकीय देणी व कर	-	
१. पट्टी व कर	१,०७,९८,८२०	१,१०,०४,११०
२. व्हॅट/ व्यवसायकर/जीएसटी	१,७३,५२६	१,१५,७३२
३. दूरध्वनी, विमा, इतर/पाणी पटटी	८,९५,३०३	८२,८१९
४. विज शुल्क	१,८७,७४९	१,६४,६५१
एकुण	**२,८६,६६,६७१**	**२,८१,९८,०६१**
४ ड) तरतूदी		
१) कृषि आयकरासाठी	३,२८,१६,४९८	३,२८,१६,४९८
२) सेवा उपदानासाठी	२,६५,६९,६२८	३,५०,४१,०५५
३) घसाऱ्यासाठी	३१,३१,२६८	३०,७६,३६२
४) आय कर	१,५१,४७,८८४	२,०५,१२,८१४
एकुण	**७,७६,६५,२७८**	**९,१४,४६,७२९**

टिपा:-

अ) दि.३१/०३/२०१९ रोजीचे ताळेबंदात दिसत असलेल्या धनको, मिळालेल्या आगाऊ रक्कमा आणि इतर जमा शिलकी धनको कडून रुजवात पत्रके मिळविलेली नाहीत. सदर जमा शिल्लकी रक्कमांची प्रलंबित पडताळणी आणि मुख्य कार्यालय, मळे व साखर कारखाने यांचेमधील शिलकी रकमांचे समायोजन झालेली नाही. पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम सांगता येऊ शकत नाही. विशेष कारण म्हणजे सदरची बाब हि फार वर्षापासूनची आहे.

ब) अदत्त वेतन व मजूरी यामध्ये तीन वर्षापेक्षा जास्त काळ देय असलेल्या रु. ४१,०९,०६४/- (मागील वर्षी रु. ३९,०७,३०४/-) रक्कमेचा समावेश आहे.

क) सन २०१८-२०१९ या अहवाल वर्षात रु. ५१.३५ लाखाची (मागील आर्थिक वर्षात रु. ४७.४७ लाख) कार्यालयीन इमारतीच्या मिळणाऱ्या उत्पन्नावरच्या आयकराची तरतूद करण्यात आलेली आहे. वित्तीय वर्ष २०१८-२०१९ म्हणजेच (करनिर्धारण वर्ष २०१९-२०२०) मधील प्रत्यक्ष आयकराचे दायित्व विचारात घेऊन तरतूद केलेली आहे. याबाबत आयकर पडताळणी आदेश किंवा वादग्रस्त बाब प्रलंबित नाहीत.

ड) महामंडळास महाराष्ट्र कृषी आयकर कायदा मधील तरतूदीनुसार रक्कम रु. ३२८.१६ लाख कृषी आयकर राज्य शासनास देय आहे. महामंडळाने सदर कृषी आयकराची रक्कम माफ करणेबाबतचा प्रस्ताव राज्य शासनास पाठविला आहे. माफी बाबत राज्य शासनाकडून रुजूवात अद्याप मिळालेली नाही.

इ) कर्मचाऱ्यांना लाभ-

* उपभोग न घेतलेल्या रजेबाबत रजा रोखीकरणाचे दायित्व हे लेख्यांमध्ये रोखीचे तत्वावर केलेले आहे.
* भविष्य निर्वाह निधी आणि कुटुंब निवृत्ती वेतन निधीची महामंडळाच्या हिश्याची तरतूद केली असून त्याच्या रकमा संबंधितांना अदा केलेल्या आहेत.

फ) एकूण तरतूद रक्कम यामध्ये एक वर्षाखालील रु. ३,१७,५९,४३७/-, एक वर्षापेक्षा अधिक परंतु तीन वर्षापेक्षा कमी रक्कम रु. ४८,०२,२७२/- आणि तीन वर्षापेक्षा अधिक रक्कम रु. ३,५७,८३,०४८/- रकमेचा समावेश आहे. सदर तरतुदी या महामंडळाचे व्यवसायाचे स्वरुपानुसार चालू दायित्वे आणि चालू नसलेली दायित्वे असे वर्गीकरण केलेले नाही.

ग) इतर चालू दायित्वे मध्ये समाविष्ट असलेला तपशील खालीलप्रमाणे-

तपशिल	२०१८-१९	२०१७-१८
प्रवास खर्च इतर	८३,७६०.००	४८,७९६.००
इंधन व ऑईल	२४२३०.००	०.००
युनियन वर्गणी	११,८०१.००	२,०५,२९४.००
कर्मचारी सह पतसंस्था	१,०२,२७७.००	१,०१,७२७.००
पुस्तके आणि वर्तमानपत्रे	२२१.००	९००.००
टपाल व टेलि.	०.००	३३४.००
आतिथ्य / अतिथीगृह	१,६५०.००	२,५९५.००
किरकोळ खर्च	८१,२७५.००	४५,८३२.७३
कायदे विषयक फी	२७,५००.००	३५,०००.००
दुरुस्ती व निगा	३२,३५५.५१	२००.००
अदा केलेल्या खर्चाची तरतूद	०.००	२५,३५,४२२.००
लेखापरीक्षण फी	१,५०,०००.००	७५,०००.००
भ.नि.ट्रस्ट लेखापरिक्षण फी	२१,०००.००	१८,०००.००
आयकर आणि टी.डी.एस. विवरण पत्र	९,०००.००	९,०००.००
एकूण	**५,४५,०६९.५१**	**३०,७८,१००.७३**

----*----

अनुसूची क्रमांक ५

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ५ बाब क्रमांक २ मत्ता (१) (अ) (१)

चालू नसलेली स्थिरमालमत्ता

(आकडे रुपयात)

	एकुण गट					घसारा				निव्वळ गट	
अ. नं.	मत्ताचा तपशिल	आरंभीची शिल्लक ०१-०४-२०१८ रोजी	या वर्षामध्ये भर (+)/ समायोजन २०१८-२०१९	या वर्षामध्ये वजावट (-) २०१८-२०१९	३१ मार्च २०१९ असल्याप्रमाणे शिल्लक (२+३+४)	३१ मार्च २०१८ पर्यंत	२०१८-२०१९ या वर्षामध्ये समायोजन (+)	२०१८-२०१९ या वर्षामध्ये वजावट (-)	एकुण शिल्लक ३१ मार्च २०१९ (६+७-८)	३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे (५-९)	३१ मार्च २०१८ रोजी असल्याप्रमाणे
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	भू-विकासा सह भूमी	२,३१,१६,०८४	-	-	२,३१,१६,०८४	-	-	-	-	२,३१,१६,०८४	२,३१,१६,०८४
२	जलसिंचन-विहीरी	१,४७,२१,२१६	-	-	१,४७,२१,२१६	५६,३७,९६०	२,३५,८९९	-	५८,७३,८५९	८८,४७,३५७	९०,८३,२५५
३	रस्ते	१,२८,२२३	-	-	१,२८,२२३	८१,७७९	२,०६२	-	८३,८४१	४४,३८२	४६,४४४
४	इमारती व कुंपण	३,९३,२४,१६३	-	४३,९२४	३,९२,८०,२३९	२,४२,५३,९०३	६,४४,१४२	३३,३११	२,४८,६४,७३४	१,४४,१५,५०५	१,५०,७०,२६१
५	लिफ्ट पंप व यंत्रसामुग्री	११,६५,७२३	-	-	११,६५,७२३	१०,८१,३६५	२,६८३	-	१०,८४,०४८	८१,६७५	८४,३५८
६	फर्निचर व कार्यालयीन सामुग्री	३८,६९,८३३	५,९७,७४५	१,६१६	४४,६५,९६२	३३,११,३८४	१,३६,२५३	१,५३५	३४,४६,१०२	१०,१९,८६०	५,५८,४४८
७	प्रयोगशाळा, व्हेंटरनरी व दुग्धशाळा सामुग्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	इतर यंत्रसामुग्री (डिझेल टाकी)	७६,५३९	-	-	७६,५३९	७२,७१२	-	-	७२,७१२	३,८२७	३,८२७
९	वाहने	६१,७१,१४४	-	-	६१,७१,१४४	४८,३७,८०१	२,८६,०३३	-	५१,२३,८३४	१०,४७,३१०	१३,३३,३४३
१०	ट्रॅक्टर्स अवजारे व सुटे भाग	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकुण	८,८५,७२,९२५	५,९७,७४५	४५,५४०	८,९१,२५,१३०	३,९२,७६,९०४	१३,०७,०७२	३४,८४६	४,०५,४९,१३०	४,८५,७६,०००	४,९२,९६,०२०
	मागील वर्षी एकुण	८,८९,२७,१७३	१,४२,५६०	४,९६,८०८	८,८५,७२,९२५	३,७७,६८,२१५	१२,५२,७७०	(२,५५,९२०)	३,९२,७६,९०५	४,९२,९६,०२०	५,११,५८,९५८

अधिक : वादग्रस्त मत्तावरील घसारा टिप क्र. ७/१५/२०१५ "ह" पहावी.	५४,९०६
एकूण घसारा	१३,६१,९७८

टिपा:-

अ) स्थिर मत्ता ही एकूण किंमत मधून एकूण संचित घसारा वजा जाता निव्वळ दर्शवित आहे. किंमतीमध्ये खरेदी किंमत व ज्या उद्देशाकरीता वापरावयाची आहे, त्या चालू स्थितीत आणणेसाठी केलेला सर्व प्रत्यक्ष खर्च तसेच त्यासंबंधी जकात आणि ना परतावा कर याचा समावेश आहे. चालू आर्थिक वर्षात स्थिरमत्तेचे पुर्नमूल्यांकन केलेले नाही.

ब) स्थिर मत्तेच्या अनुसूचीत जमिनी व बिगर शेतकी जमिनीवरील इमारती रूपये ३४,१४,१४८/- आणि इतर मत्तां रुपये १,१२,०६९/- (एकूण रुपये ३५,२६,२१७/-) समावेश नाही कारण त्याची मालकी हक्का विषयीचे हक्क आणि व्यवहार पूर्ण झालेले नाहीत. सदरील मत्ता महामंडळाच्या ताब्यात असून ती वापरात आहे.

तथापि नफा-तोटा पत्रकामध्ये दर्शविलेला रु. ५४,९०६/- घसारा हा वर नमूद केलेल्या मत्तांवर आकारलेला आहे. संचित घसारा हा चालू दायित्व या शिर्षकाखाली दाखविलेला आहे. रुपये ३५,२६,२१७/- किंमती बाबतचा निर्णय

व्हावयाचा असून त्यापोटी दिलेला एकूण अग्रिम रुपये ३१,९९,५३७/- अद्याप समायोजित व्हावयाचा बाकी आहे. [कृपया अनुसूची ३ अ, ब, क, ड टिप (फ) पहावी].

क) सदाशिवनगर मळयाचा निवाडा अद्यापी जाहीर न झाल्यामुळे त्या मळयावरील ३४०५ एकर जमिनीचे (त्यावरील पक्क्या व कच्च्या बांधकामासह) मूल्य उपलब्ध नाही. तथापि, महाराष्ट्र शासनाच्या आदेशानुसार वरील मळयाबाबत (सदाशिवनगर) महामंडळाने माजी खंडकऱ्यांना रुपये ७,६३,७९७/- एवढी रक्कम तदर्थ खंड म्हणून अदा केलेली आहे. सदरील रक्कम निवाडयापोटी समायोजित करावयाची असल्याने सदर रक्कम " चालू भांडवली कामे " या शिर्षकाखाली मत्तापोटी अग्रिम म्हणून दाखविलेली आहे. (कृपया अनुसूची क्र. ६ पहावी.)

ड) सदाशिवनगर मळयावरील ३४०५ एकर जमिनीपैकी ६८१ एकर जमीन माजी खंडकऱ्यांना प्रदान केलेली आहे आणि ११ एकर जमिन शासनाने संपादन केलेली आहे.

इ) इतर १३ मळयांच्या (सदाशिवनगर मळा सोडून) ताब्यात असलेल्या जमिनी बाबतची स्थिती खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशील	सदाशिवनगर सोडून एकर	सदाशिवनगर एकर (निवाडा नाही)	एकूण एकर
१	ताब्यात व वापरात असलेली	४०,९२३	८९०	४१,८१३
२	दि. ३१.०३.२०१९ पर्यंत एकूण वाटप झालेले क्षेत्र २३८०९ एकर (टिपणी नं. य पहा)	२४,९६७	१,८२३	२६,७९०
३	सार्वजनिक कामासाठी शासनाने संपादन केलेली	९५७	-	९५७
३	माजी खंडकऱ्यांना देण्यात आलेली	१३,५८०	६८१	१४,२६१
४	संपादित/विक्री/शासनाने कमी केलेली	१,८०४	११	१,८१५
	एकूण :-	**८२,२३१**	**३,४०५**	**८५,६३६**

फ) जमिनीची किंमत/मूल्य, अध्यादेश इ. या संबंधी शासन आदेश किंवा अंतिम निर्णय झालेला नसल्यामुळे वरील परिच्छेदात दाखविलेली मालमत्ता ही ताळेबंदामध्ये दाखविलेली असली तरी त्यामध्ये बदल होण्याची शक्यता आहे व त्यानुसार त्याचा परिणाम महामंडळाच्या नफा-तोटा पत्रकावर होणार आहे.

ग) ताळेबंदामध्ये दर्शविलेले जमिनीचे मूल्य हे निरनिराळे अधिकारात संपादित केलेल्या जमिनीचे मूल्य विचारात न घेता दर्शविलेले आहे.

य) महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र. १७/२००३ अन्वये दुरुस्त करण्यात आला आहे. या दुरुस्तीमुळे ज्या माजी खंडकऱ्यांनी त्यांच्या जमिनी साखर उद्योगास खंडाने दिल्या होत्या आणि ज्या जमिनी यानंतर महामंडळाकडे देण्यात आल्या आहेत अशा खंडकऱ्यांना आता एका कमाल मर्यादेपर्यंत जमिनी परत करणे हे अधिकृत झाले आहे. महाराष्ट्र अधिनियम क्र. १७/२००३ च्या घटनात्मक कायदेशीरपणाबद्दल प्रातिनिधीक कामगार संघटनांनी मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठात याचिका क्रमांक २९७८/२००३ ची दाखल करुन हरकत घेतली होती. मे.उच्च न्यायालयाने सदरची याचिका दिनांक २३/०९/२००५ च्या निर्णयाद्वारे रद्द केली. प्रातिनिधीक कामगार संघटनांना मे. उच्च न्यायालयाचा सदरचा निर्णय मान्य न झाल्यामुळे त्यांनी मे. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली येथे अपिल क्रमांक ४६२/२००६ चे दाखल केले होते. मे. सर्वोच्च न्यायालयाने सदरचे अपिल दिनांक ३० ऑगस्ट २०११ चे निर्णयान्वये रद्द केले आहे.

वरील निर्णय विचारात घेता माजी खंडकऱ्यांना महामंडळाच्या ताब्यात असलेल्या जमिनी एका कमाल मर्यादेपर्यंत परत करणेचे अधिकृत झाले असून अशा माजी खंडकऱ्यांना जमीन वाटप करण्याच्या हेतूने राज्य सरकारने तेरा मळयाकरिता वेगवेगळया तारखेचे शासन निर्णय काढलेले आहेत. महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) कायदा कलम २८-१ अअ (३) मधील तरतूदीनुसार शासन जमीन वाटप करीत आहे. दिनांक ३१/०३/२०१९ पर्यंत २३८०९ एकर क्षेत्राचे खंडकऱ्यांना प्रत्यक्ष वाटप झाले आहे. तथापि, या प्रक्रियेत प्रत्यक्ष वाटप झालेले जमिनीचे एकूण क्षेत्र हे जमीन वाटपाची प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतरच उपलब्ध होईल. ताळेबंदात दर्शविलेली जमीन किंमत ही खंडकऱ्यांचे जमीन व्यतिरिक्त असल्याने जमीनीत झालेल्या बदलामुळे त्याचा काहीही परिणाम होत नाही.

ज) कलम एएस-२८ प्रमाणे वापरण्याजोगी नसलेली मत्ता रु. ३,८२७/- मागील वर्षी रु. ३,८२७/-) आहे.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ५ अ

चालू नसलेली स्थिर मालमत्ता

	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
	रुपये	**रुपये**
१. दृश्यं मत्तांवरील वर्षाकरीता घसारा आणि तरतूदी	१३,०७,०७२	१२,५२,७७०
२. वादग्रस्त मत्तांवरील घसारा (अनुसूची ५ नोट नं. ब) पहा	५४,९०६	५४,९०६
एकुण	**१३,६१,९७८**	**१३,०७,६७६**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ६ बाब क्रमांक २-मत्ता (१) (अ) (३)

चालू नसलेली मत्ता - चालू भांडवली कामे

	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
	रुपये	**रुपये**
चालू भांडवली कामे	-	-
मालमत्तेपोटी दिलेला अग्रिम	५३,४०,८५४	५३,४०,८५४
एकुण ..	**५३,४०,८५४**	**५३,४०,८५४**

टिप:-

मत्ता खरेदी पोटी दिलेला अग्रिम रु. ५३,४०,८५४/- हा तीन वर्षापेक्षा अधिक वर्षापूर्वीचा आहे. प्रमाणभूत तज्ञांकडून सदर जमिनीची किंमत/मुल्य व निवाडा इ. बाबत अंतिम निर्णय झालेला नाही. याचा समावेश खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	तपशिल	रक्कम (रु.)
१	रावळगाव शुगर फार्म लि.	४२६४७१.००
२	बृहन महाराष्ट्र शुगर सिंडीकेट	२०००००.००
३	वालचंदनगर इंडस्ट्रिज लि.	२५७३०६६.००
	एकूण (१ ते ३)	**३१९९५३७.००**
४	बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्रिज	१३७७५२०.३३
५	माजी खंडकऱ्यांना सदाशिवनगर येथे दिलेली	७६३७९७.००
	एकूण (१ ते ५)	**५३४०८५४.३३**

----*----

अनुसूची क्रमांक ७

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ७ बाब क्रमांक २ वित्त (२) (अ)

चालू नसलेली गुंतवणूकी

	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
	रुपये	रुपये
गुंतवणूकी (परिव्यय मूल्यानुसार)		
अ) शासकीय बंद पत्रामधील इतर गुंतवणूकी (नमूद न केलेल्या)		
१) राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे (वेगवेगळया दर्शनी किंमतीची प्रमाणपत्रे)	३१,४१७	३१,४१७
ब) व्यावसायिक गुंतवणूकी (नमूद न केलेल्या)		
१) श्री शंकर स.सा.का.लि., सदाशिवनगरचे १,२०० पुर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	६०,००,०००	६०,००,०००
२) गंगापूर स.सा.का.लि., गंगापूरचे ५०० पुर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी १००० रुपयांचे सममूल्य भाग	५,००,०००	५,००,०००
३) श्री छत्रपती स.सा.का.लि., भवानीनगरचे १. पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ३०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	३,०००	३,०००
४) सोमेश्वर स.सा.का.लि. १३३ पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	६,६५,०००	६,६५,०००
५) माळेगाव स.सा.का.लि. १५३७ पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	७६,८५,०००	७६,८५,०००
६) कोपरगाव स.सा.का.लि. १०० पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी ५०००/- रुपयांचे सममूल्य भाग	५,००,०००	५,०००
७) मे. मुळा प्रवरा विद्युत सहकारी सोसायटी लि., श्रीरामपूरचे १७५२ पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी २५/- रु. चे सममूल्य भाग (मागील वर्षी १७५२)	४,२००	४,२००
८) विविध कार्यकारी सोसायटी कळंबचे दोन पूर्णपणे भरणा केलेले प्रत्येकी रु. १०/- चे सममूल्य भाग.	२०	२०
क) इतर		
८.५ टक्के दराशी महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाची ऋणपत्रे (ताळेबंदावर सही करण्याच्या तारखेपर्यंत म. रा. वि. म. कडून ऋणपत्रे मिळालेली नाहीत)	४,८००	४,८००
एकुण ..	**१,५३,९३,४३७**	**१,४८,९८,४३७**
एकंदरीत नमुद न केलेल्या गुंतवणूकी परिव्यय मूल्यानुसार	**१,५३,९३,४३७**	**१,४८,९८,४३७**

टिपा:-

१. व्यवस्थापनाचे मते नमूद न केलेल्या गुंतवणुकी या गुंतवणक केलेल्या कंपनीच्या व्यवस्थापनात बदल झाले असले तरी त्या वसूल होणाऱ्या आहेत.

२. गुंतवणक केलेल्या गुंतवणूकीतील घट निश्चित करता येत नसल्याने गुंतवणूकीच्या किंमतीमधील घट बाबत तरतूद केलेली नाही.

३. गुंतवणुक रक्कम ही प्रत्यक्ष गुंतविलेल्या किंमती इतकी दर्शविली आहे. व्यवस्थापनाच्या मतानुसार गुंतवणुकीचे मूल्यात होणारी घटीची तरतूद ही तात्पुरत्या स्वरूपाची नसेल तरच केली जावी असे आहे.

४. मुळा प्रवरा इलेक्ट्रीक सहकारी सोसायटी लि., श्रीरामपूर हि महाराष्ट्र राज्य विद्यूत पुरवठा कंपनी लि. ने ताब्यात घेतली आहे. तपशीला अभावी गुंतवणूकीबाबतची नुकसान भरपाई लेख्यामध्ये घेतलेली नाही.

५. राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे महामंडळाचे ताब्यात नाहीत. त्यामधील घट बाबतची तरतूद केलेली नाही.

६. कोपरगाव स.सा.का.लि. ने ठेवींवरील व्याजाची रक्कम भागात वर्ग केल्यामुळे मागील वर्षाच्या तुलनेने भागांची रक्कम रु. ४,९५,०००/- ने वाढली आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक ८

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ८, बाब क्रमांक २ मत्ता (१) (य)

इतर चालू नसलेली मत्ता

	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
	रुपये	रुपये
भविष्य कालीन महसूली खर्चाचा खर्ची न टाकलेला हिस्सा		
१) उपसा जलसिंचन योजना	५१,६३,३८२	५१,६३,३८२
वजा- शंकास्पद समजलेले	५१,६३,३८२	५१,६३,३८२
एकुण ..	**-**	**-**

----*----

अनुसूची क्रमांक ९

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक ९ बाब क्रमांक २ मत्ता (२) (ब)

वस्तुसूची

	३१ मार्च २०१९ अखेर	३१ मार्च २०१८ अखेर
	रुपये	रुपये
वस्तुसूचीं		
(बाब क्रमांक ४ सोडून व्यवस्थापनाने प्रमाणित व मूल्यनिर्धारित केल्याप्रमाणे)		
१) परिव्यय मूल्यानुसार सामान व सुटे भाग	३९,७२२	४०,४२६
२) परिव्यय मूल्यानुसार रास्त भाव दुकानातील वस्तूंचा साठा		
३) उभी पिके -		
वृक्षशेती, फलोद्यान परिव्यय मूल्य वजा विक्रीची किंमती	७४,२६,५५७	१,११,६१,५८३
एकुण ..	**७४,६६,२७९**	**१,१२,०२,००९**

टिपा:-

अ) वस्तूसूचीमध्ये फक्त इंधन व ऑईल असून त्यामुळे त्याचा संख्यात्मक तपशील दाखविणे शक्य होत नाही.

ब) सामान, सुटे भाग, या साठयांचे मुल्यांकन हे प्रत्यक्ष किंमत किंवा निव्वळ मिळणारी किंमत यापैकी जी कमी असेल त्याप्रमाणे केले आहे.

क) वृक्ष शेती आणि फलोद्यान यांचे मुल्यांकन हे प्रत्यक्ष मिळणारे आहे.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १०, बाब क्रमांक २ मत्ता (२) (क)

व्यापारी येणे

	३१ मार्च २०१९ अखेर		३१ मार्च २०१८ अखेर	
	रुपये		रुपये	
किरकोळ ऋणको				
(अप्रतिभूत व उचित) समजण्यात आलेले याशिवाय वेगळे म्हटलेले असेल तर)				
१) ६ महिन्यांपेक्षा कमी काळ थकलेल्या अदत्त रकमा		१,४८,७८,०९८		१,१२,७४,८०८
२) ६ महिन्यांपेक्षा अधिक काळ थकलेल्या अदत्त रकमा				
(अ) उचित समजलेले	४०,६२,३६,४८७		३९,९६,७३,०८५	
(ब) शंकास्पद समजलेले	१०,१३,५६,९७७		१०,१३,५६,९७७	
	५०,७५,९३,४६४		५०,१०,३०,०६२	
वजा : शंकास्पद कर्जासाठी तरतूद	१०,१३,५६,९७७		१०,१३,५६,९७७	
		४०,६२,३६,४८७		३९,९६,७३,०८५
एकुण ..		**४२,११,१४,५८५**		**४१,०९,४७,८९३**

टिपा:-

अ) ३१ मार्च, २०१९ रोजी ताळेबंदामध्ये शिलकी दाखविलेल्या ऋणको कडून रूजवातपत्रके मिळविलेली नाहीत. सदरची त्याची पडताळणी झालेली नसून मुख्य कार्यालय, मळे व साखर कारखाने यांच्यामधील शिलकी रकमांचे समायोजन झालेले नाही. पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यावरील परिणाम सांगता येऊ शकत नाही. विशेष कारण म्हणजे सदरची बाब ही फार वर्षापासूनची प्रलंबीत आहे.

* किरकोळ ऋणको (शंकास्पद येणे रक्कमा वजा करुन) मध्ये रु. १,४८,७८,०९८/- हे सहा महिन्यापेक्षा कमी आणि रु. ४,१४,४८,६३४/- हे सहा महिन्यापेक्षा जास्त व तीन वर्षापेक्षा कमी तसेच रु. ३६,४७,८७,८५३/- हे तीन वर्षापेक्षा जास्त कालावधीचे आहेत. किरकोळ ऋणको मधील तीन वर्षापेक्षा जास्तीचे रकमेमध्ये रु. १३९.५० लाख (मागील वर्षी रु. १००.६७ लाख) हे तीन वर्षापेक्षा जास्तीचे असूनही वसूली करीता कायदेशीर कार्यवाही केलेली नसून त्याचा समावेश आहे.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची
अनुसूची क्रमांक ११, बाब क्रमांक २ वित्त २ (ड)
रोख व रोखी समान

	३१ मार्च २०१९ अखेर		३१ मार्च २०१८ अखेर	
	रुपये		रुपये	
रोख व बँकातील शिल्लक				
हाती असलेली रोख रक्कम/ धनादेश व तिकिटे (हाती असलेल्या धनादेशासह रू. काही नाही)		८५,११७		५६,८७२
अनुसूचित बँकामध्ये -				
चालू खात्यामध्ये		३०,२२,८६८		२८,६१,९४०
बचत खात्यामध्ये		१,२५,५६,८०५		४,१९,९६४
ठेव खात्यामध्ये		१,१९,०८,५३३		१,६३,०१,०५४
१. कॅनरा बँक	५८,३१,१९१		१,०४,००,०००	
२. स्टेट बँक ऑफ इंडिया	-		१,४५,०६५	
३. सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	६०,७७,३४२		५७,५५,९८९	
अनुसूचित नसलेल्या बँकामधील चालू खाते	**चालू वर्षातील कमाल शिल्लक**	-	**चालू वर्षातील कमाल शिल्लक**	-
मार्गस्थ वित्त प्रेषण		-		-
एकुण ..		**२,७५,७३,३२३**		**१,९६,३९,८३०**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी असल्याप्रमाणे ताळेबंदाचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १२, बाब क्रमांक २ मत्ता (२) (य)

अल्प मुदतीची कर्जे व आगाऊ रकमा

	३१ मार्च २०१९ अखेर		३१ मार्च २०१८ अखेर	
	रुपये		रुपये	
कर्जे व आगाउ रकमा				
(अप्रतिभूत व उचित समजण्यात आलेले याशिवाय वेगळे)				
१) रोखीत वा वस्तुरुपात वसूली योग्य असलेल्या किंवा मिळणाऱ्या किंमतीच्या आगाऊ रकमा				
अ) उचित समजलेले प्रतिभूत		८०,३०,०००		८०,३०,०००
ब) उचित न समजलेले अप्रतिभूत	२,११,२१,६८५		२,६७,०७,८३८	
क) शंकास्पद समजलेले	५,९६,३८३		५,९६,३८३	
	२,१७,१८,०६८		२,७३,०४,२२१	
वजा- शंकास्पद आगाऊ रकमांसाठी	५,९६,३८३		५,९६,३८३	
		२,११,२१,६८५		२,६७,०७,८३८
२) सभासदांची कपात केलेली बिनपरतीची ठेव, मुदत ठेव				
अ) गंगापूर स.सा.का.लि. गंगापूर	२७,७८,७६९		२७,७८,७६९	
ब) शंकर स.सा.का. लि. सदाशिवनगर	१६,१९,८४६		१६,१९,८४६	
क) माळेगांव स.सा.का.लि.	१०,८२३		१०,८२३	
ड) सोमेश्वर स.सा.का.लि.	२,६१७		२,६१७	
इ) श्री छत्रपती स.सा.का.लि.	२,१५,८९४		२,१५,८९४	
इ) कोपरगांव स.सा.का.लि.	२,०८,५२०		-	
		४८,३६,४६९		४६,२७,९४९
३) किरकोळ ठेवी (सुरक्षा ठेव)		२,४१,९१,८२३		२२,२१,०३३
एकुण		**५,८१,७९,९७७**		**४,१५,८६,८२०**
*** कर्ज व आगाउ रकमांमध्ये खालील बाबींचा समावेश आहे. (शंकास्पद येणी सोडून)**				
संचालकाकडून येणे		-		-
कमाल येणे रक्कम		-		-
अधिकाऱ्यांकडून येणे		-		-
कमाल येणे रक्कम		-		-

टिपा:-

अ) बिन परतीची ठेव म्हणजे सहकारी साखर कारखान्यांनी ऊस विक्री निधीतून त्यांचे उपविधी व नियमावलीनुसार कपात केलेली रक्कम त्यांनी त्यांचेकडे ठेवून घेतली असून सभासदत्व रद्द केलेनंतर मिळणारी आहे.

अनुसूची क्रमांक १२

ब) व्यवस्थापनाचे मते न्यायालयाने कंत्राटदाराच्या बाजूने हुकूमनामा (मे २००४) केला. त्यास स्थगिती देण्याकरिता रक्कम रुपये ८०.३० लाख न्यायालयात भरणा केली असून त्याची वसूली रोख किंवा वस्तूरुपात होईल म्हणून ती प्रतिभूत आहे असे विचारांत घेऊन "चालू मत्ता, कर्जे आणि आगाऊ रकमा - उचित समजलेले प्रतिभूत" या शिर्षकाखाली दाखविले आहेत.

क) दि. ३१/०३/२०१९ रोजीचे ताळेबंदात दिसत असलेल्या पार्टी (येणी) आणि इतर यांचे येणे नांवे शिल्लकी रकमांबाबत रुजूवातपत्रके मिळविलेली नाहीत. सदरची येणे शिल्लकीची पडताळणी झालेली नसून मुख्य कार्यालय, मळे व साखर कारखाने यांचेमधील येणे शिल्लकी रकमांचे समायोजन झालेले नाही. पडताळणी न झाल्यामुळे त्याचा वित्तीय तक्त्यांवरील परिणाम सांगता येऊ शकत नाही. विशेष कारण म्हणजे सदरची बाब ही फार वर्षापासूनची आहे.

ड) कर्जे व आगाऊ रकमा मध्ये एक वर्षापेक्षा कमी रक्कम रु. २,७९,३५,७९४/-, एक वर्षापेक्षा जास्त असलेली आणि तीन वर्षापेक्षा कमी रक्कम रु. १,०४,९०,७५४/- आणि तीन वर्षापेक्षा अधिक काळ असलेली रक्कम रु. १,९७,५३,४२९/- यांचा समावेश आहे.

इ) मे. सदस्य औदयोगिक न्यायालय, अहमदनगर यांचेकडील अर्ज (पीजीए) क्र. ५६०/२०११, ५६१/२०११, ५६२/२०११, ५६३/२०११, ५६४/२०११ यामध्ये दि. ०५/०२/२०१८ रोजी दिलेल्या निर्णय व आदेशा विरुध्द महामंडळाने सेवाउपदान प्रदान कायदा,१९७२ कलम ७(७) आणि नियम १८ अन्वये अपिल दाखल केलेले आहे. तसेच न्यायालयाच्या आदेशानुसार रक्कम रु. २,२६,९८,५००/- मे. औदयोगिक न्यायालय, अहमदनगर यांचेकडे जमा केलेले आहे सदर रकम इतर ठेवीमध्ये (सुरक्षा ठेव) दर्शविली आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक १३

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १३ बाब क्रमांक १

कंपनीने केलेल्या व्यवहारातून मिळालेल्या उत्पन्नाची माहिती

	२०१८-२०१९		२०१७-२०१८	
	रुपये		रुपये	
व्यवहारातून मिळालेले उत्पन्न				
अ. संयुक्त शेती		२३,१६,६६,५२८		१८,००,४३,०५२
ब. वृक्षशेती फळे		११,६६,२८०		७,९९,५२४
एकुण		**२३,२८,३२,८०८**		**१८,०८,४२,५७६**

टिपा:-

अ) संयुक्त शेती कार्यक्रमापासून मिळणारे उत्पन्न हे करारानुसार आणि उपर्जित तत्वानुसार लेख्यांमध्ये दाखविले आहे. मागील वर्ष २०१७-२०१८ शी तुलना करता सन २०१८-२०१९ मध्ये महामंडळाने नव्याने संयुक्त शेती मळयावर राबविल्याने संयुक्त शेती पासून मिळणारे उत्पन्नात रू. ५१६.२३ लाखाने वाढ झालेली आहे.

ब) सन २०१८-२०१९ मध्ये वृक्ष शेती आणि फलोद्यान पासून मिळणारे उत्पन्नात मागील वर्ष म्हणजेच २०१७-२०१८ शी तुलना करता रू. ३.६७ लाखाने वाढ झालेली आहे.

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १४ बाब क्रमांक २

इतर उत्पन्न बाबतची माहिती

	२०१८-२०१९	२०१७-२०१८
	रुपये	रुपये
इतर उत्पन्न-		
१. मिळालेले व्याज (एकुण)		
१.१. चालू गुंतवणूकीवरील व्याज(वजा केलेला कर रु. ७,३६,०११/- मागील वर्षी रु.३,२०,८८३/-)	७२,६९,२१५	६१,९४,७८९
२. इतर व्याज	१९,२२,६८७	२५,५७,६१८
३. हस्तांतरण मत्तावरील उत्पन्न	-	३४,५४,८७,७९२
४.विकलेल्या मत्तावरील नफा	३२,८८२	-
५. जागा वापरमूल्ये	२,५१,६४,६५१	२,३८,४०,२००
६. संकीर्ण उत्पन्न	७३,०४,७६१	५९,६१,९३६
एकुण	**४,१६,९४,१९६**	**३८,४०,४२,३३५**

टिपा:-

अ) इतर उत्पन्न

*** घरभाडे पासूनचे उत्पन्न.**
घरभाडे पासूनचे उत्पन्न हे वापरमूल्य करारानुसार आणि उपर्जित तत्वानुसार दर्शविलेले आहे.

*** व्याजापासूनचे उत्पन्न.**
गुंतवणूकीवरील व्याज आणि इतर व्याजापासून मिळणारे उत्पन्न हे संबंधीत लागू असलेल्या दरानुसार उपर्जित तत्वानुसार दर्शविलेले आहे.

*** विलंबाने आलेल्या ऊस रक्कमेवरील व्याजापासून मिळणारे उत्पन्न.**
सन्माननीय न्यायालय आदेश (स्पेशल दिवाणी दावा नं. ४७/२००६) नुसार विलंब झालेल्या ऊस रकमेवरील व्याजापासून मिळणारे उत्पन्नाची वसुली शंकास्पद असल्याने तरतुद केलेली नाही. बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्रीज लि. यांचे विरुध्द महामंडळाने मा. दिवाणी न्यायाधिश (वरीष्ठ स्तर), श्रीरामपूर यांचेकडे स्पेशल दिवाणी दावा नं. २००६ चा ४७ दाखल केला होता. मा. दिवाणी न्यायाधिश वरीष्ठ स्तर यांनी महामंडळाचे बाजूने अंशत: हुकूमनामा दिला आहे. सदरील हुकूमनामास अनुसरून महामंडळाने दरखास्त म्हणजेच हुकूमनामा कार्यवाही अर्ज नं. ०३/२०१२ मा. दिवाणी न्यायाधिश वरीष्ठ स्तर, श्रीरामपूर यांचेकडे केले आहे. महामंडळाने कार्यवाही अर्जात १८ टक्के प्र.व. प्रमाणे चक्रवाढ व्याजाची हक्काची मागणी केली आहे.

संकीर्ण उत्पन्न रु. ७३,०४,७६१/- मध्ये खालीलप्रमाणे समावेश आहे :-

अ.क्र.	तपशिल	२०१८-२०१९ (रुपये)
१	निविदा फॉर्म विक्री	६,३१,४०१.००
२	माहिती अधिकार	२,५४१.००
३	व्याज, दंड/नियमभंग/नुकसान/वसूली	५३,३३१.००
४	कोळसा भट्टी आकार	१५,५००.००
५	संयुक्त शेतीची जप्त सुरक्षा ठेव	५५,०८,९५७.००
६	अतिक्रमणातील वसूली	६,३८,१८५.००
७	पाईप लाईन आणि प्लॉट रस्ते/ना हरकत प्रमाणपत्र	१,२७,७९८.००
८	इतर	९,७८८.००
९	पाणी आकार	३०,१६०.००
१०	कंपोष्ट खत/मुरुम विक्री	१,०२,३००.००
११	चराई/ गवत विक्री/सायफन आकार	१,८४,८००.००
	एकूण..	७३,०४,७६१.००

अनुसूची क्रमांक १५

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १५ बाब क्रमांक २

साठ्यातील वाढ / (घट)

	२०१८-२०१९		२०१७-२०१८	
	रुपये		रुपये	
साठयातील वाढ/(घट)				
सुरुवातीचा साठा				
अ) वृक्षशेती (परिव्यय मूल्यानुसार)	१,११,६१,५८३		३,३५,९३,०४०	
		१,११,६१,५८३		३,३५,९३,०४०
वर्षा अखेरीचा साठा				
अ) वृक्षशेती (परिव्यय मूल्यानुसार)	७४,२६,५५७		१,११,६१,५८३	
		७४,२६,५५७		१,११,६१,५८३
साठ्यातील वाढ/(घट)		३७,३५,०२६		२,२४,३१,४५७

टिप:-

अ) चालू वर्ष २०१८-२०१९ मध्ये वृक्षशेती, फलोद्यान यांचे मूल्यांकन हे प्रत्यक्ष मिळणाऱ्या रकमेवर आधारित आहे.

----*----

अनुसूची क्रमांक १६

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १६ बाब क्रमांक ४

कर्मचारी कल्याण खर्च

	२०१८-२०१९		२०१७-२०१८	
	रुपये		रुपये	
१) कर्मचाऱ्यांना दिलेले व तरतूद केलेले-				
१) वेतन व मजूरी	५,१९,३३,३०१		५,१८,७४,९५९	
२) सानुग्रह अनुदान	७,५७,५७६		६,४६,५५०	
३) भविष्य निर्वाह निधी आणि इतर निधींना अंशदान	३२,७४,७९५		३७,५४,८९६	
४) कर्मचारी वर्गाचे कल्याण (व्यवस्थापकीय संचालक रु. ३०,५८८/- यांचेसह) (मागील वर्षी रु. ५,२२०/-)	९,८२,६२९		४,०९,४३८	
५) सेवा उपदान	२७,८०,६७६		५१,९८,०९९	
		५,९७,२८,९७७		६,१८,८३,९४२
२) संचालकांचे परिश्रमिक आणि खर्च				
अ) व्यवस्थाप कीय संचालक यांचे वेतन व भत्ते	२१,१२,९४५		२०,७६,४५३	
ब) निवृत्ती वेतन व रजा वेतन यांना अंशदान	१,६७,९७२		४,८३,९६६	
		२२,८०,९१७		२५,६०,४१९
एकूण		६,२०,०९,८९४		६,४४,४४,३६१

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १७, बाब क्रमांक ४

इतर खर्च

	२०१८-२०१९		२०१७-२०१८	
	रुपये		रुपये	
अ) व्यवस्थापन विषयक व इतर खर्च -				
१) दुरुस्ती व निगा				
अ) कृषि-यंत्रसामुग्री	२१,७७०		-	
ब) इमारत	२,१७,३९३		५३,३०२	
क) इतर	६,१५,६५३		४,१८,८३१	
		८,५४,८१६		४,७२,१३३
२) आस्थापना खर्च -				
अ) टपाल, लेखनसामग्री व दूरध्वनी खर्च	३,९९,७६०		४,२५,१२७	
ब) प्रवास खर्च (व्यवस्थापकीय संचालक रु. १,०९,९४९/- यांचेसह) (मागील वर्षी रु १८,६४८/-)	११,८६,१८९		८,३८,६८४	
ब) लेखापरीक्षकांची फी व वरकड खर्च				
१) लेखापरिक्षण फी	७५,०००		७५,०००	
२) सामान सेवा कर	८,०३,१४४		२,५४,६४७	
क) इतर				
१) विमा	१,२७,२४०		१,०९,३९३	
२) माल काढणे व पाठविणे खर्च	२,०५०		१५०	
३) भाडे	२,१०,३३५		२,१०,३३५	
४) पट्टी व कर	१७,६६,०१५		१६,२७,८८८	
५) कायदे व सल्लाविषयक खर्च	१५,७८,१६३		६,४०,५५०	
६) वापरलेले सामान व सुटे भाग	२,००,७८६		१,९०,७३३	
७) वीज व इंधन	१७,९४,१४४		१७,२९,९१२	
८) संकीर्ण खर्च	२५,२३,२८५		१७,१२,१००	
		१,०६,६६,१११		७८,१४,५१९
ड) विकलेल्या मत्तावरील तोटा		-		-
य) दिलेले व देय असलेले व्याज		१,१८,६७,६९९		५,४२,६६,०५१
१) शासकीय कर्जावर	१,०९,८४,१८७		५,३३,८२,५३९	
२) शासनाच्या जमिनीच्या मूल्यावर	३,९५,५४६		३,९५,५४६	
३) इतर	४,८७,९६६		४,८७,९६६	
एकुण		**२,३३,८८,६२६**		**६,२५,५२,७०३**

अनुसूची क्रमांक १७

टिपा:-

अ) महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित (एमएसएफसी) ला दैनंदिन खर्च, व्यवस्थापन आणि पगार भागविणे करिता महाराष्ट्र शासनाने सन १९६३ पासून व्याजी कर्जे परत करणेचे अटीवर दिलेली आहेत. शासन निर्णयानुसार व्याजाची आकारणी केलेली आहे. आर्थिक तोटयामुळे व्याजाची रक्कम महाराष्ट्र शासनास अदा केलेली नाही त्याची महाराष्ट्र शासनाचे नोंदी बरोबर पडताळणी केली आहे.

ब) महाराष्ट्र शासनाने महसूल व वन विभागाचे पत्र आयसीएच-१३८१/३२१४८/२१८/ज-७ दि. १४/०८/१९८२ - नूसार शासनाला देय असलेली जमिनीच्या मूल्याची रक्कम रु.६०,८५,३२२.४७/- यावर ६.५ टक्के प्रती वर्षी दराने व्याजाची रक्कम रु. ३,९५,५४६.०० ची तरतूद केलेली आहे.

क) एकूण इतर व्याज यामध्ये बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड लि. यांना देय व्याज रुपये ४,८७,९६६/- चा समावेश आहे. सन १९६५-१९६६ ते २००३-२००४ या कालावधीतील देय भाडयांवर १५ टक्के दराने चक्रवाढ व्याजासह आणि २००३-२००४ पासून १२% दराने सरळ व्याज मिळणेबाबत स्पेशल दिवाणी दावा नं. ५१/२००४ चा दावा बेलापूर शुगर ॲण्ड अलाईड इंडस्ट्रीज लि. यांनी महामंडळाविरुध्द सन्माननीय दिवाणी न्यायालय (अहमदनगर जिल्हा) यांचेकडे निवाडा करणेबाबत दाखल केला होता. सन्माननीय दिवाणी न्यायालयाचे आदेशानूसार व्याजाची तरतूद केली आहे.

ड) किरकोळ खर्च रु. २५,२३,२८४.९०/- मध्ये खालील समावेश आहे.

अ.क्र.	तपशिल	रक्कम (रु.)
१	रेव्हेन्यू/कोर्ट फी/इतर न्यायालय खर्च/स्टँप्स/रबर स्टँप्स	२५,७०६.००
२	झेरॉक्स/टायपिंग चार्जेस/फॅक्स/कार्टेज भरणे/ इंटरनेट चार्जेस/ /भ.नि.चार्जेस / व्यवसाय कर/कॉम्पूटर खर्च/ इतर	३,३८,३७९.००
३	फोटो / व्हिडीओ चार्जेस	३३,८६५.००
४	जनरल सामान	६६,७८७.८७
५	पुजा खर्च	२०,०३३.००
६	भंगार वाहतुक/बांधणी	३,८१०.००
७	७/१२ उतारा/नकाशा/मुल्यांकन	४४,१४२.००
८	नकाशा खर्च	४८,९२३.००
९	सफाई खर्च	१,६९,९३९.५४
१०	इतर/पीएफ सीडी आणि ऑनलाईन सादरीकरण/निविदा	३,४४८.००
११	खोल्यांचे पाणी व्यवस्थापन	३०,०००.००
१२	जाहीरात	५,३१,१६६.२०
१३	अतिथीगृह खर्च	२,०५,००५.००
१४	वस्तू व सेवा कर २ % टिडीएस	२८,३७८.००
१५	अनाधिकृत पिके काढणे / भाडोत्री ट्रक्टर/जेसीबी	६,३६,२५८.००
१६	बँक चार्जेस	८६,२१७.०७
१७	अतिथ्य खर्च / बैठक	१,७९,५५५.२२
१८	पी एफ ट्रस्ट लेखापरिक्षण फी/ आयकर सल्ला/ आरओसी फायलींग फी	६९,८२४.००
१९	परवाना व नूतनीकरण	१,८४८.००
	एकूण	**२५,२३,२८४.९०**

----*----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा-तोटा लेख्यांचा भाग असलेली अनुसूची

अनुसूची क्रमांक १८

मागील वर्षाचे संबंधित विनियोजने.

लेख्यांचे शिर्षक	२०१८-२०१९		२०१७-२०१८	
	नांवे	जमा	नांवे	जमा
	रुपये		रुपये	
१. सेवा उपदान	७,२४८	-	३७,७५,५६९	-
२. संकीर्ण खर्च	२,००,४७८	४०,१६०	५,११,६९१	६,९११
३. संकीर्ण उत्पन्न, व्याज	३,१२,७५५	१२,५६,५५८	४२,५५५	२०,०३,८७८
४. वेतन व मंजूरी	१०,४५,६०४	-	१३,०५,०७७	५९,४९३
५. सानुग्रह अनुदान	-	-	५,३८,१२६	१२,३९,२९१
६. इतर/पट्टी व कर	१,६५,३०८	१४,९४८	४,५००	३,२३,२१९
७. सुरक्षा ठेवी	-	-	६,६००	१,९५,८३३
८. इतर ठेवी	-	-	६६,९१२	५५,५०,०८२
९. जल सिंचन-वीज	१,५३,७३८	-	१,६२,०९,४५७	६,७२०
१०. संयुक्त शेती उत्पन्न	३३,३३,२६६	८०,३९,३७८	३,५७,९००	१३,४६,५९४
११. आयकर	-	-	३,९५,६१५	-
एकुण	**५२,१८,३९७**	**९३,५१,०४४**	**२,३२,१४,००२**	**१,०७,३२,०२१**
निव्वळ शिल्लक	**जमा रु. ४१,३२,६४७/-**		**नांवे रु. १,२४,८१,९८१/-**	

टिपा:-

अ) मागील वर्षाचे खर्च - उत्पन्न आणि उल्लेखनीय बाबी ज्या ठिकाणी स्वतंत्रपणे दाखविणे उचित आहे त्यानुसार दर्शविलेल्या आहेत.

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे
एम.एस.गोडबोले आणि असोसिएटस,
सनदी लेखापाल यांचे करिता.

कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक १९ पाहाव्यात.

सही/-	सही/-	सही/-	सही/-
(सीए चिन्मय डी. करांडे)	(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)	(आर.बी.भागडे, भा.प्र.से.)	(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)
सभासद क्र. १५७७००	सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)	व्यवस्थापकीय संचालक	संचालक

फर्म नोंदणी नं. १०३२३६ डब्ल्यु
दिनांक : १५-१०-२०२०

अनुसूची क्रमांक १९

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम)

दिनांक ३१ मार्च २०१९ रोजी असलेला ताळेबंद व त्या दिवशी असलेल्या वर्षाचा नफातोटा यांना जोडलेल्या व त्याचा भाग असलेल्या वित्तीय टिपा आणि लेख्यांची महत्वाची धोरणे.

अ) १. लेख्यांची महत्वाची धोरणे.

२. लेख्यांची पध्दत

- लेख्यांचे तत्व प्रमाणकानुसार सर्व बाजूंनी पूर्ण होतील असे आर्थिक तक्ते तयार केलेले आहेत.

- भारतामध्ये सर्वसाधारण मान्य केलेल्या लेख्यांची तत्वे यांस अनुसरून ऐतिहासिक परिव्यय तत्व आणि दीर्घकालीन संस्था चालेल अशा पध्दतीस आणि उपर्जित तत्वास अनुसरून आर्थिक तक्ते तयार केले आहेत. फक्त जिथे की राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रावरील व्याज आणि महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाची ऋणपत्रे रोखीचे तत्वावर लेख्यांमध्ये दर्शविलेली आहेत.

३. घसारा

- दिनांक ०१/०४/१९८७ ला किंवा त्या नंतर संपादीत केलेल्या स्थिर मत्तांवरील घसाऱ्याची तरतूद कंपनी कायदा १९५६ चे अनुसूची १४ अन्वये दर्शविलेल्या दरानुसार सरळ पध्दतीने केलेली आहे.

- दिनांक ०१/०४/१९८७ पूर्वी संपादीत केलेल्या स्थिर मत्तांवरील घसाऱ्याची तरतूद व्यवस्थापनाने ठरविलेल्या अंदाजीत आयुष्याच्या आधारे केलेली आहे.

ब) लेख्यांवरील टिपा :-

१ स्थिरमत्ता (अनुसूची क्रमांक ४)

शासनाला देय असलेल्या जमिनीच्या मूल्यावरील रक्कमेविषयी स्थिती सारांशपणे खाली दिली आहे. त्यावर प्रती वर्षी ६.५% दराने व्याजाच्या रक्कमेची तरतूद केलेली आहे.

तपशील		रुपये
जमिनीच्या मूल्याची रक्कम (१३ मळयां करीता)		४,०८,४६,०३६.४९
अधिक :- आदेशातील ६ (फ) शर्तीनुसार माजी खंडकऱ्यांना अदा भाडे.		१,०१,९६,३३५.००
एकूण जमिनीच्या मूल्यावरील देय रक्कम (१३ मळयां करीता)		५,१०,४२,३७१.४९
वजा :-		
१. शासनाच्या वतीने माजी खंडकऱ्यांना (१३ मळयां करीता) जमिनीचे भाडे/ तदर्थ खंड म्हणून अदा केले	३,१०,७९,५१०.५३	
२. शासनाला दि.१८.२.८२ ला रक्कम अदा केली आणि १९८८-८९ मध्ये "मत्ता खरेदी करीता किरकोळ ऋणको" यापोटी करीता समायोजित केली	५०,००,०००.००	
३. श्री साईबाबा संस्थान शिर्डी करिता लक्ष्मीवाडी मळयावरील संपादन केलेल्या नुकसान भरपाई रक्कमेमधून शासनाने वसूल केलेली रक्कम	८८,७७,५३८.४९	४,४९,५७,०४९.०२
शासनाला द्यावयाची निव्वळ देय रक्कम		६०,८५,३२२.४७

माजी खंडकऱ्यांना देण्यात आलेल्या १३५८० एकर जमिनीची किंमत निश्चित झालेली नसल्याने ती रक्कम वगळता शासनास द्यावयाची निव्वळ रक्कम ही वर तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे दिसून येते.

४. आकस्मिक दायित्वे :- दाव्यानुसार देणी आभिस्विकार केलेली नाहीत.

(रुपये लाखात)

तपशिल	२०१८-२०१९	२०१७-२०१८
तरतूद न केलेली आकस्मिक दायित्वे		
माजी व्यवस्थापनाकडून इतर आकारासहीत घेतलेल्या मत्ता व मालमत्तेबाबत	२१.४०	२१.४०
खाजगी साखर कारखान्यांना अदत्त म्हणून देणे असलेल्या रक्कमेवरील व्याज	११९.९८	११९.९८
"सी" आणि "डी" टाईप निवासस्थान इमारतीच्या संभाव्य खर्चाच्या वाढीबाबत तरतूद	१.०४	१.०४
तरतूद न केलेली वादग्रस्त दायित्वे :		
मुंबई कामगार कल्याण निधी हिश्यावरील दंडनीय व्याज	३.८४	३.८४
रावळगाव शुगर फार्म	२.४४	२.४४
महामंडळाच्या विरूध्द असलेल्या दाव्यां बाबतचे मूल्यांकन ज्यांची लेख्यांमध्ये तरतूद केलेली नाही. सोमेश्वर स.सा.का. ली. ४०/२००६	४२१.५९	४२१.५९
वादग्रस्त मत्तांचे अंतिम मुल्यांकन प्रलंबित असल्याने	३.२६	३.२६

दायित्वाची रक्कम निश्चित करता येत नाही म्हणून तरतूद केली नाही.

अ. महामंडळाला माहित नसलेली कायदेशीर दाव्यातून उद्‌भवणारी देणी.

ब. भविष्य निर्वाह निधी आणि कृषि आयकराच्या विलंबाने अदा केलेल्या रकमेवरील नुकसान भरपाई /व्याज

क. महामंडळाने अगोदरच्या वर्षात महामंडळाचे विविध मळ्यांवरील वेडी बाभूळ खालील जमीन मशागती योग्य करण्याचे उद्देशाने वेडी बाभळीच्या झाडांची तोड करणेबाबतचा करार केला होता. तथापि, कंत्राटदाराने करारनाम्यामध्ये नमूद केलेल्या शर्ती व अटींची पूर्तता न केल्यामुळे त्या बाबत वाद निर्माण झाला आणि म्हणून महामंडळाने कंत्राटदाराविरूध्द दिनांक २१/०१/१९९८ रोजी रक्कम रू.७५.८० लाखाचा दावा दाखल केला. कंत्राटदाराने सुध्दा दिनांक १५/०४/१९९८ रोजी महामंडळाविरूध्द रक्कम रू.११८ लाखाचा केलेला दावा दिवाणी न्यायाधीश वरिष्ठ स्तर, पुणे यांनी फेटाळला आहे.

चालू मत्ता आणि चालू दायित्वे (अनुसूची क्र.८)

५. गंगापूर सहकारी साखर कारखाना लि. ने घेतलेल्या जलसिंचन योजने करीता दिलेली रक्कम रू.५१.६३ लाख (मागील वर्षी रू.५१.६३ लाख) लेख्यामध्ये संकीर्ण खर्च या शिर्षकाखाली (भविष्यकालीन महसूली खर्च) दाखविलेली दिसून येते, ती निर्लेखित केलेली नाही. महामंडळ दरवर्षी जलसिंचन योजनेखाली प्रत्यक्ष भिजणाऱ्या क्षेत्राचा विचार करून रक्कम निर्लेखित करण्याचे धोरण राबवित आहे . तथापि १९९४-१९९५ पासून योजनेनुसार कांहीही क्षेत्र भिजविले गेलेले नाही म्हणून २००८-२००९ या अहवाल वर्षात संपूर्ण रकमेची तरतूद केलेली आहे.

नफा तोटा खाते

६. कर्मचारी वर्गाचे कल्याण या खर्चामध्ये व्यवस्थापकीय संचालक यांना अदा केलेल्या रु. ३०,५८८/- (मागील वर्षी रु. ५,२२०/-) वैद्यकीय बीलाच्या रकमेचा समावेश आहे.

७. सहाय्यक आयुक्त, भविष्य निर्वाह निधी, नाशिक यांनी नुकसान भरपाई रु.१५.३९ लाख आणि रु.१५.५९ लाख अनुक्रमे हरिगांव मळा आणि साकरवाडी (अ) मळा यांची वसूली केली आहे. सहाय्यक आयुक्त, भविष्य निर्वाह निधी, नाशिक यांचे या आदेशाबाबत, महामंडळाने सन्माननीय कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी अपिल न्यायासन न्यायसभा, न्यू दिल्ली यांचे कडे अपिल दाखल केले आहे. न्यायसभेचा याबाबतचा निर्णय होणे बाकी आहे.

८. वर्षान्वये प्रलंबित कायदेशीर/लवाद प्रकरणे तसेच प्रकरणांचे प्रलंबित कारणांसह आणि सर्व कायदेशीर प्रकरणांवरील खर्चावर प्रत्यक्ष/परिणामकारक देखरेखीची यंत्रणेबाबत विश्लेषण अहवाल.

वर्ष	उच्च न्यायालय	सिव्हील न्यायालय	जिल्हा न्यायालय	क्रिमिनल न्यायालय	कामगार/ इंडस्ट्रियल न्यायालय	रेव्हेन्यू न्यायालय प्राधिकृत	एकूण
२०११	-	०१	-	-	-	-	०१
२०१२	०२	०४	०१	-	-	-	०७
२०१३	-	२०	-	-	-	०१	२१
२०१४	१४	१७	०१	-	-	०१	३३
२०१५	१३	१९	०१	०२	०२	०१	३८
२०१६	०७	१६	०७	०१	०६	-	३७
२०१७	११	१३	०६	-	०१	०१	३२
२०१८	०७	१८	१२	०९	११	०७	६४
२०१९	०७	२४	१०	२१	१६	०७	८५
२०२०	०२	०४	०२	०९	-	०४	२१

अ) सन्माननीय उच्च न्यायालयाने काही विनंती अर्ज किंवा पुनर्विलोकन करीता सन्माननीय जिल्हा न्यायालयास परत पाठविली. या प्रकरणात विलंब हा न्यायालयीन प्रक्रीयेमुळे होतो आहे.

ब) सन २०११ चे पुर्वीची ४२ प्रकरणे हि बहुतांश नोटीस बजावणे, अपिलास आणि सिव्हील सुट्स हस्तांतरण या न्यायालयीन प्रक्रीयेमुळे विलंब होत आहे.

इतर टिपा :-

९. चालू वर्षात कृषि विषय मशागतीसाठी मोठ्या प्रमाणात खरेदी केलेली नाही. म्हणून महामंडळाने अत्यंत लहान, लहान-मध्यम उपक्रम कायदा २००६ अन्वये वर्गवारी केली नाही अथवा त्याचे प्रकटीकरणही केले नाही.

१. व्यावसायीक धोरणात्मक विचाराने ताळेबंद तयार झाल्यानंतर घडलेल्या घटनांचाही लेखे अंतिम करताना विचार केलेला आहे. ज्या बाबतीत टिपणी व्यतिरिक्त नमूद केलेल्या नाहीत अशा बाबतीत हेच तत्व स्विकारलेले आहे.

२. मागील वर्षाच्या रकमांची आवश्यक असेल तेथे फेर जुळवणी केलेली आहे.

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे -
एम.एस.गोडबोले आणि असोसिएटस,
सनदी लेखापाल यांचे करिता.
अनुसूची क्रमांक १ ते १९ वर सहया

सही/-	**सही/-**	**सही/-**	**सही/-**
(सीए चिन्मय डी. करांडे)	**(श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)**	**(आर.बी.भागडे, भा.प्र.से.)**	**(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)**
सनदी लेखापाल,	**सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)**	**व्यवस्थापकीय संचालक**	**संचालक**
सभासद क्र. १५७७००			
फर्म नोंदणी नं. १०३२३६ डब्ल्यु			

दिनांक : १५-१०-२०२०

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत उपक्रम)

३१ मार्च २०१९ रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा निधी ओघ तक्ता

	२०१८-२०१९		२०१७-२०१८	
		रुपये		रुपये
१) चालू व्यावसायिक कार्यातून निधी ओघ				
आयकरपूर्व नफा / तोटा		१८८१६४१२७		४०१६६६७३३
घसारा आणि तरतूदी		१३६१९७८		१३०७६७६
विशिष्ट मत्ता व दायित्वे मधील बदल				
दीर्घ मुदतीची दायित्वे		१२१००८०२२.००		५२८७९३८३.००
१.माल खरेदी करीता किरकोळ धनको	-		(३१०)	
२.सुरक्षा ठेवी	७,१५,१७,४३९		२,३२,४१,०९०	
३.अनामत	४,८०,२४,२१८		२,७८,३२,३३२	
४.शासकीय देणी	७,७५,२६४		(९८,८४,८०७)	
५.सेवाउपदान (पुर्व व्यवस्थापन हिस्सा सह)	-		-	
६. इतर धनको	६९११०१		१,१६,९१,०७८	
इतर चालू दायित्वे		४,६८,६१०		(६९,११,८५९)
अ) कर्मचारी कल्याण खर्च				
१. वेतन व मजूरी	१६,२३,१९०		(७,०८,६९१)	
२. अदत्त वेतन व मजूरी	(२,३७,४३६)		९,२२,९५२	
३. बोनस	७,५७,५७६		(४८,१२,७०१)	
४. भविष्य निर्वाह निधी कर्मचारी अंशदान	(९,६१५)		(७३,३३०)	
५. सेवाउपदान	१,०१,९०३		(३,९६,३५६)	
६. भविष्य निर्वाह निधी अंशदान	(१४,५२२)		१४,२८४	
७. कर्मचारी वैदयकीय खर्च	९२,४५९		-	
ब) इतर धनको	(२५,३३,०३१)		९,५१,६०४	
क) शासकीय देणी व कर	-		-	
१. पट्टी व कर	(२,०५,२९०)		(२९,०७,२५५)	
२. व्हॅट / व्यवसाय कर	५७,७९४		२,१२२	
३. दूरध्वनी	८,१२,४८४		८२,८१९	
४. विज व इंधन	२३,०९८		१२,६९३	
वस्तुसूची		३७३५७३०	२२४३३०९३	२२४३३०९३
व्यापारी येणी		(१,०१,६६,६९२)	(३,०४,४०,६१२)	(३०,४०,६१२)
अनामत		(१,६५,९३,१५७)	(५६,००,७८४)	(५६,००,७८४)
तरतूदी				
१. सेवाउपदान		(८४,७१,४२७)	(६५,४८,७०८)	(६५,४८,७०८)
२. घसारा		-	-	-
३. आयकर		(१,०४,९९,८३३)	३९५६१५	३,९५,६१५
चालू व्यवसायिक कार्यातून निव्वळ रोख उपलब्ध		२६,९०,०७,३५८		४५,६५,८०,५३७
२) गुंतवणूकीमधून निधी ओघ				
महाराष्ट्र शासनाकडून				
अ) व्याजी कर्जे		(२७,०९,७६,०००)	-५४३५४३०००	(५४,३५,४३,०००)
ब) त्यावरिल उपर्जित व देय व्याज		१०९८४१८७	५३३८२५३९	५३३८२५३९
गुंतवणूक		(४,९५,०००)		०
गुंतवणूकीत वापरलेली निव्वळ रोख		-२६,०४,८६,८१३		-४९,०१,६०,४६१
३) वित्तीय व्यवहारातून निधी ओघ				
स्थिर मत्ता		(५,८७,०५२)	६,१०,१६८	६,१०,१६८
३) वित्तीय व्यवहारातुन वापरलेली निव्वळ राख		(५,८७,०५२)		६,१०,१६८
रोख आणि त्यासमान यामधील निव्वळ वाढ/ घट		७९,३३,४९३		-३,२९,६९,७५६
सुरवातीची रोख व त्यासमान शिल्लक		१,९६,३९,८३०		५,२६,०९,५८६
अखेरची रोख व त्यासमान शिल्लक		२,७५,७३,३२३		१,९६,३९,८३०
रोख आणि त्यासमान यामधील वाढ/ घट		७९,३३,४९३		-३,२९,६९,७५६

सोबत जोडलेल्या आमच्या अहवालाप्रमाणे **कृपया वित्तीय टीपा अनुसूची क्रमांक १९ पाहाव्यात.**

एम.एस.गोडबोले आणि असोसिएटस, सनदी लेखापाल यांचे करिता.

सही/-	सही/-	सही/-	सही/-
(सीए चिन्मय डी. करांडे)	श्रीमती वर्षा लड्डा-उंटवाल)	(आर.बी.भागडे, भा.प्र.से.)	(अनिल कवडे, भा.प्र.से.)
सभासद क्र. १५७७०० फर्म नोंदणी नं. १०३२३६ डब्ल्यु	सचिव/मुख्य कार्यकारी (प्रशासन)	व्यवस्थापकीय संचालक	संचालक

दिनांक : १५-१०-२०२०

by speed post

By mail 16/03/2021

महालेखाकार (लेखापरीक्षा)-II, महाराष्ट्र, नागपुर

ACCOUNTANT GENERAL (AUDIT) -II, MAHARASHTRA, NAGPUR

सत्यमेव जयते

लोकहितार्थ सत्यनिष्ठा
Dedicated to Truth in Public Interest

गोपनीय

डी.पी. सेल (एएमजी-II)/MSFCL, पूणे/18-19/81
दिनांक- 12/03/2021

सेवा में,
प्रबन्ध निदेशक,
महाराष्ट्र राज्य कृषि निगम लिमितेद
न.270, भाम्बुर्दा, सेनापति बापत मार्ग,
पुने- 411016

विषय:- 31 मार्च 2019 को समाप्त हुए वर्ष के महाराष्ट्र राज्य कृषि निगम लिमितेद ,पूणे के लेखों पर कम्पनी अधिनियम, 2013 की धारा 143(6)(b) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक की टिप्पणियां।

महोदय/महोदया,

31 मार्च 2019 को समाप्त हुए वर्ष के महाराष्ट्र राज्य कृषि निगम लिमितेद ,पूणे के लेखों पर कंपनी अधिनियम, 2013 की धारा143(6)(b) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक का निरंक टिप्पणी प्रमाणपत्र (Nil comment certificate) संलग्न है।

वार्षिकआमसभा (A.G.M.) होने के पश्चात, वार्षिक रिपोर्ट की तीन मुद्रित प्रतियाँ कृपया इस कार्यालय को भेज दें,साथ ही उपरोक्त लेखों के वार्षिक प्रतिवेदन को विधानसभा में प्रस्तुत करने की तिथि को भी इस कार्यालय को सूचित करें।

भवदीया,

(हेमामुनिवेंकटप्पा)
महालेखाकार(लेखापरीक्षा) –II

संलग्नक-यथोपरि

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे
16 MAR 2021
आवक क्रमांक- 300
शाखा/विभाग वित्त
अधिकारी (वि.) मु.ले.अ. (वि.) व्य.सं.

COMMENTS OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR GENERAL OF INDIA UNDER SECTION 143(6) (b) OF THE COMPANIES ACT, 2013 ON THE FINANCIAL STATEMENTS OF MAHARASHTRA STATE FARMING CORPORATION LTD, PUNE FOR THE YEAR ENDED 31 MARCH 2019..

The preparation of financial statements of **Maharashtra State Farming Corporation Ltd, Pune** for the year ended 31 March 2019 in accordance with the financial reporting framework prescribed under the Companies Act, 2013 is the responsibility of the management of the company. The statutory auditors appointed by the Comptroller and Auditor General of India under section 139(5) of the Act are responsible for expressing opinion on the financial statements under section 143 of the Act based on independent audit in accordance with the standards on auditing prescribed under section 143(10) of the Act. This is stated to have been done by them vide their Audit Report dated **15th October 2020.**

I, on behalf of the Comptroller and Auditor General of India, have conducted a supplementary audit of the financial statements of **Maharashtra State Farming Corporation Ltd, Pune** for the year ended 31 March 2019 under section 143(6)(a) of the Act. This supplementary audit has been carried out independently without access to the working papers of the statutory auditors and is limited primarily to inquiries of the statutory auditors and company personnel and a selective examination of some of the accounting records.

Oh the basis of my supplementary audit nothing significant has come to my knowledge which would give rise to any comment upon or supplement to statutory auditor's report under section 143(6)(b) of the Act.

For and on behalf of

The Comptroller and Auditor General of India

Heme

(Hema Munivenkatappa)

ACCOUNTANT GENERAL (AUDIT)-II

Place: Nagpur

Date: 12-03-21

सत्यमेव जयते	Indian Audit And Accounts Department Office of the Accountant General (Audit)II ,Maharashtra , Civil Lines, Nagpur

MANAGEMENT LETTER

डी.पी.सेल(ऐमजी-II)/MFSC लिमिटेड,पुणे /2018-19/

दिनांक--03-2021

सेवा में,
प्रबंध निदेशक,
MSFC लिमिटेड,
पुणे 411016

Sub: Deficiencies noticed during accounts audit of MSFC Limited, Pune for the year 2018-19.

Sir/Madam,

The Supplementary Audit under section 143(6)(b) of Companies Act 2013 of the financial statements of **MSFC Limited** for the year 2018-19 was recently undertaken by this Office. The accounts audit highlighted some issues which need the attention of the Management.

1. The other income Rs 7.14 Crore of the company does not include an amount of Rs. 4.96 crore towards interest accrued from a debtor for the FY 2018-19, as per the Court's Order dated 12/05/2010. The Company has filed the petition for executing the Court's decree in 2012 (No.03/2012) and the matter is *sub-judice* till date. As per the Court's decree the Company is entitled to receive interest on the outstanding amount at the rate of 18 *per cent* per annum, compounded annually, till the date of receipt of the dues. Accordingly, and as per the AS 29 *Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets* the Company made a provision for the interest every year till FY 2015-16. However, despite there being no change in the conditions necessitating the change in the above accountal of the dues and the matter still being *sub judice*, the Company has not made a provision for the outstanding interest of Rs. 4.96 crore for FY 2018-19.

This was in violation of AS 29 *Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets* and has resulted in the understatement of 'Other Income' and 'Profit' by Rs. 4.96 crore and consequent understatement of the 'Trade Receivables' to that extent.

2. The amount of Rs 4.17 crore in 'Other Income' does not include an amount of Rs. 5.03 lakh being the amount of security deposit forfeited in the current year. The Company terminated an agreement signed with an advertisement agency in February 2019 and forfeited the agency's Security deposit of Rs. 5.03 lakh. However, the Company did not pass the JV entry for transfer of the forfeited security deposit from 'Non-Current Liabilities' to 'Other Income'. This has led to the understatement of 'Other Income' and 'Profit' by Rs. 5.03 lakh and consequent overstatement of 'Non Current Liabilities' to that extent.

3. The amount of Rs 65.48 crore under 'Other Long Term Liabilities' includes. 11.21 lakh shown as payable to a joint cultivator. The Company enters into joint cultivation agreements with the cultivators for a period of ten years and as per the stipulations in the agreement, receives annual advance payment ('Advance Receipt of Income') from the cultivators. One cultivator had not paid the 'Advance Receipt of Income' to the company. Therefore, there was no liability on this account as on the date of Balance Sheet. At the time of passing the JV on 31/03/2019, the company should have adjusted this amount against 'Sundry Debtors' (where the original debit was made while booking the dues). This has resulted in overstatement of 'Other Long term liabilities' and 'Trade receivables' by Rs. 11.21 lakh.

4. As per Section 173 of the Companies Act, 2013, a Company has to hold a minimum number of four meetings of its Board of Directors every year. However, the Company has hold only one meeting during the FY 2018-19, thus violating the above provision of the Act.

The necessary rectification in the next year's accounts may be done.

भवदीय,

12.02.2021

उप.महालेखाकार/ऑडिटमैनेजमेंटग्रुप-II

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

सन २०१८-२०१९ या वर्षाचे लेखापरिक्षणातील त्रुटीबाबत महामंडळाची कार्यवाही

१. दिनांक १२/०५/२०१० च्या न्यायालयाच्या आदेशानूसार ऋणको कडून येणे रकमेवरील आर्थिक वर्ष २०१८-१९ चे व्याज रु. ४.९६ कोटी रकमेचा इतर उत्पन्न रक्कम रु. ७.१४ कोटी मध्ये समावेश नाही. महामंडळाने सन २०१२ मध्ये न्यायालयाने दिलेला हूकूमनामा (क्र. ०३/२०१२) ची अंमलबजावणी करणे करीता विनंतीअर्ज दाखल केला असून सदर प्रकरण अद्याप न्यायप्रविष्ट आहे. न्यायालयाच्या हूकूमनामानुसार येणे रक्कमेवरील व्याज १८% द.सा.द.शे. दराने चक्रवाढ व्याज दरवर्षी येणे रक्कम मिळेपर्यंत कंपनीस हक्क आहे. तसेच अेएस २९ मधील तरतूदी, आकस्मिक दायित्वे आणि आकस्मिक मत्ता प्रमाणे कंपनीने सन २०१५-१६ पर्यंत दरवर्षी व्याजाची तरतूद केली आहे. तथापि, येणे थकित रक्कम आणि इतर बाबी अद्यापही न्यायप्रविष्ट असुन आणि परिस्थितीमध्ये कोणताही बदल झालेला नसतांना कंपनीने आर्थिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये व्याजाची येणे रक्कम रु. ४.९६ कोटीची तरतूद केलेली नाही. ही बाब अेएस २९ चे तरतूदी, आकस्मिक दायित्वे आणि आकस्मिक मत्ता चे उल्लंघन होत असून, 'इतर उत्पन्न' आणि नफा रु. ४.९६ कोटी ने कमी दिसत आहेत आणि परिणामी 'व्यापारी येणे' सुध्दा त्या प्रमाणात कमी दिसत आहे.

उत्तर :

सन २०१९-२० या वर्षापासून लेख्यांमध्ये व्याजाची रक्कम आकस्मिक मत्ता या लेखाशिर्षाखाली दर्शविण्यात येईल.

---

२. इतर उत्पन्न रु. ४.१७ रकमेमध्ये चालू वर्षात जप्त केलेली सुरक्षा ठेवीची रक्कम रु. ५.०३ लाख चा समावेश केलेला नाही. कंपनीने फेब्रुवारी २०१९ मध्ये जाहिरात एजन्सी बरोबर केलेला करार रद्द केला आणि एजन्सीची सुरक्षा ठेव रु. ५.०३ लाख रक्कम जप्त केली. कंपनीने 'चालू देय नसलेली दायित्वे ' मधील जप्त केलेली सुरक्षा ठेव ही 'इतर उत्पन्न' मध्ये वर्ग करणेकरीता जे व्ही पास केली नाही. यामुळे 'इतर उत्पन्न' आणि नफा रु. ५.०३ लाखाने कमी दिसत आहे आणि परिणामी 'व्यापारी येणे ' त्या प्रमाणात जादा दिसत आहे.

उत्तर :

आवश्यक लेखांकन सन २०१९-२० च्या लेख्यात करण्यात येईल.

---

३. ' इतर दिर्घ मुदतीची दायित्वे ' रक्कम रु. ६५.४८ कोटी मध्ये संयुक्त शेतीधारकास देय असलेली रक्कम रु. ११.२१ लाख रकमेचा समावेश आहे.

कंपनी संयुक्त शेतीधारका सोबत दहा वर्षाचा संयुक्त शेती करार करीत असून कराराच्या अटीप्रमाणे वर्षाची रक्कम आगाऊ (प्राप्त आगाऊ उत्पन्न) संयुक्त शेतीधारकाकडून मिळत असते. एका संयुक्त शेतीधारकाने कंपनीला 'आगाऊ उत्पन्न ' रक्कम दिलेली नाही. म्हणून ताळेबंद च्या तारखेला या खात्यात कोणतेही दायित्व दिसत नाही. कंपनीने ३१-०३-२०१९ रोजी जे व्ही पास करतांना 'किरकोळ ऋणको' या लेख्यात समायोजित करण्याची आवश्यकता होती. (जिथे मुळ रक्कम येणे दाखविली आहे तेथे नावे टाकण्याची आवश्यकता होती). परिणामी 'इतर दिर्घ मुदतीचे दायित्वे ' आणि 'व्यापारी येणे ' रक्कम रु. ११.२१ लाखाने जादा दिसत आहेत.

उत्तर :

आवश्यक लेखांकन सन २०१९-२० च्या लेख्यात करण्यात येईल.

---

४. कंपनी कायदा, २०१३ चे कलम १७३ अन्वये संचालक मंडळाच्या दरवर्षी किमान ४ बैठका कंपनीने घ्यावयाच्या आहेत. तथापि, कंपनीने आर्थिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये फक्त एकच बैठक घेतली असून त्यामुळे वरील कंपनी कायद्यातील तरतूदीचे उल्लंघन झाले आहे.

उत्तर :

येथून पुढे काळजी घेतो.

-----*-----

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ मर्यादित, पुणे

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत उपक्रम)

थोडक्यात स्थिती.

(रुपये लाखात)

अ. नं.	तपशिल	२०१४-२०१५	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८	२०१८-२०१९
१	भाग भांडवल (भरणा केलेले)	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२७५.००	२७५.००
२	भाग भांडवलासाठी मिळालेली रक्कम	-	-	-	-	-
३	राखीव निधी व शिल्लक रकमा	-	-	-	-	-
४	निव्वळ स्थिर मत्ता	५७९.८५	५२८.४१	५११.५९	४९२.९६	४८५.७६
५	विक्री व इतर उत्पन्न	१४६७.९१	२२५९.१८	१८७३.४६	५६४८.८५	२७४५.२७
६	तोटा अ) कर आकारणी पूर्वी ब) कर आकारणी नंतर	 (२६८२.५६) (२७२३.०९)	 ९२.६९ ४९.७२	 ९४.७४ ४६.०४	 ४०१६.६७ ३९६९.१९	 १८८१.६४ १८३०.२९
७	राज्य सरकारला अ) लाभांश ब) कृषी आयकर	 - ३२८.१६	 - ३२८.१६	 - ३२८.१६	 - ३२८.१६	 - ३२८.१६
८	कर्मचारी वर्गाचे वेतन	६७५.९९	६१४.५१	६५२.५८	५८१.९०	५७४.८९
९	लेखा वर्षासाठी कर्मचारी वर्गास सानुग्रह अनुदान प्रदान अ) दर ब) रक्कम प्रोत्साहनार्थ प्रदान	 ८.३३% ४.६९	 ८.३३% ४.८२	 ८.३३% ९.८२	 ८.३३% ६.४७	 ८.३३% ७.५८
१०	कर्मचारी वर्गाचे कल्याण	१६.९६	१२.९३	४.८८	४.०९	९.८२
११	कर्मचा-यांच्या उपदानाची तरतूद	२०.४०	६८.२१	६४.८९	५१.९८	२७.८१
१२	कर्जावरील व्याज	११०७.७२	१११४.२९	८२२.८२	५४२.६६	११८.६८
१३	किंमती चढ उतार निधी	-	-	-	-	-
१४	पुढील गोष्टींसाठी बाजूस काढलेली रक्कम अ) विकास कार्यक्रम व जुन्या मत्तांच्या जागी नविन घेणे. ब) यांत्रिकी सामुग्री पुर्नस्थापना क) मळयावरील मूलकी बांधकामे	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

----*----

The Companies Act (1 of 1956) Schedule VI – Part III

-

BALANCE SHEET ABSTRACT AND A COMPANY'S GENERAL BUSINESS PROFILE

I Registration Details:

Registration No.	1 2 6 0 1
Balance - Sheet Date	Date: 3 1 · Month: 0 3 · Year: 1 9
State Code	1 1 (Refer Code List)

II Capital raised the year (Amount in Rs. Thousands):

Public Issue	NIL
Rights Issue	NIL
Bonus	NIL
Private Placement	NIL

III Position of Mobilization and Deployment of Funds (Amount in Rs. (Thousand))

Total Liabilities	583644
Total Assets	583644

Sources of Funds

Paid-Up Capital	27500
Reserves & Surplus	NIL
Secured Loans	NIL
Unsecured Loans	1559250

Application of Funds

Net Fixed assets	53917
Investments	15393
Net Current Assets	(-) 246820
MIsc. Expenditure	NIL
Accumulated Losses	1764260

IV Performance of Company (Amount in Rs. Thousands)

Turnover	Total Expenditure
274527	91498

(+) (-)	Profit/Loss Before Tax	(+ (-)	Profit/Loss After Tax
(+)	188164	(+)	183029

(Please Tick Appropriate Box + for Profit - for Loss)

Earning Per Share in Rs.	Dividend @ %
6655	0 %

V Generic Names of Three Principal Products / Services of Company (As per Mounetary Terms)

Item Code No. (ITC Code)	
Product Description	S U G A R C A N E
Item Code No. (ITC Code)	
Product Description	F O O D C R O P S &
Item Code No. (ITC Code)	
Product Description	A G R O F O R E S T R Y & H O R T I C U L T U R E

Note For ITC Code of Products please refer to the publication Indian trade Classification based on harmonized commodity description and coding system by Ministry of Commerce, General of Commercial inteligence & Statistics Calcutta - 700 00).

sd/-	sd/-	sd/-
(Smt. Varsha Ladda-Untwal)	(Raosaheb B.Bhagade, I.A.S)	(Anil Kawade, I A.S.)
Secretary / Chief Executive (Admn.)	Managing Director	Director